

BELEIDSDRAAIBOEK

Klassieke Varkenspest

Directie:
Voedings- en Veterinaire Aangelegenheden

Datum:
december 2002

Plaats:
's Gravenhage

Beleidsdraaiboek Klassieke Varkenspest

3-12-2002

Inhoudsopgave

- 1 Inleiding**
  - 2 Klassieke varkenspest:**
    - Algemeen
    - Het virus
    - Kenmerken
    - Diagnostiek
    - Insleep en verspreiding
  - 3 Algemeen kader:**
    - Draaiboeken
    - Juridisch Kader/ Wettelijke basis
    - Opbouw van het beleidsdraaiboek klassieke varkenspest
    - Begrippen en definities
  - 4 Fasen en Scenario's:**
    - Algemeen
    - Normale Fase
    - Aandachtsfase
    - Verdenkingsfase
    - Crisisfase
    - Fase van buitengewone omstandigheden
    - Afbouwfase
  - 5 Maatregelenpakketten:**
    - Standstill
    - Beschermingsgebied/toezichtsgebied/vervoersverbodgebied
    - Compartiment besmette haard
    - Compartiment vrij
  - 6 Afbouw maatregelenpakketten**
- Bijlagen**
- Afkortingen en definities
  - Diagnostiek
  - Opbouw compartimenten
  - Samenstelling diverse overlegstructuren
  - Criteria voor het scheiden van bedrijfsgedeelten/bedrijfstacken
  - Beleidsbeslissingen opkoopregeling

1 Inleiding

Voor u ligt het beleidsdraaiboek voor de preventie en bestrijding van klassieke varkenspest: een concrete handleiding voor een effectief, gecoördineerd en zorgvuldig optreden van het ministerie van Landbouw Natuurbeheer en Visserij. Het draaiboek is een crisis-specifiek draaiboek, waarbij per fase van de crisis de mogelijk scenario's en de bijbehorende beleidsmaatregelen weergegeven worden. Het draaiboek houdt hierbij het midden tussen een 'checklist' en een 'kookboek': er zijn maatregelen die altijd genomen moeten worden en er zijn optionele maatregelen en adviezen, afhankelijk van de ernst van de situatie. Overigens kan er zich in een crisis altijd een situatie voordoen waarin het nodig blijkt om geheel af te wijken van de beschreven maatregelen. Er kunnen geen rechten ontleend worden aan het draaiboek.

Het beleidsdraaiboek start met een beschrijving van de ziekte en de bijbehorende diagnostiek. Vervolgens wordt het wettelijk kader en de positionering van het beleidsdraaiboek klassieke varkenspest ten aanzien van andere draaiboeken aangegeven. Daarna wordt de opbouw van het draaiboek uit fasen, scenario's, beleidsmaatregelen en maatregelenpakketten toegelicht en worden belangrijkste begrippen omschreven. Tevens vindt u in de bijlage een overzicht van de gebruikte afkortingen en definities. Deze lijst is nog niet volledig.

De opsomming van de scenario's is een weergave van 'alle' mogelijke situaties die zich kunnen voordoen in het kader van varkenspest. Deze variëren van geen uitbraak tot een onbeheersbare situatie met veel uitbraken. Niet enkel de scenario's in Nederland zijn meegenomen, ook met uitbraken in de lidstaten en derde landen wordt rekening gehouden. Getracht is zo compleet mogelijk te zijn bij de opsomming van de scenario's.

Per scenario zijn de veterinaire-technische beleidsmaatregelen uitgewerkt. Hierin zijn de knel- en verbeterpunten uit de evaluatie van de mond- en klauwzeercrisis 2001 meegenomen. De beschreven maatregelenpakketten bevatten de te nemen maatregelen vanaf het begin van de crisis tot aan de afbouw. Omdat de afbouw van de diverse maatregelen in relatie staat tot het verloop van de epidemie, kan voor de meeste items (o.a. vervoer van vee, levende producten) alleen de grote lijn weergegeven worden.

Het beleidsdraaiboek dient als input voor een uitgebreider traject van overleg, discussie en aanpassing van het draaiboek, met alle betrokken organisaties. Overigens zal het aanpassen en updaten van het beleidsdraaiboek klassieke varkenspest een doorlopend proces zijn.

2 Klassieke varkenspest

Algemeen

Varkenspest is een virusziekte die voorkomt bij varkens. We kennen twee soorten varkenspest: de klassieke en de afrikaanse varkenspest. De twee ziektes lijken erg op elkaar, maar ze worden veroorzaakt door verschillende virussen. Beide soorten zijn erg besmettelijk en vaak dodelijk voor de varkens. De virussen zijn ongevaarlijk voor mensen.

In veel Europese landen steekt klassieke varkenspest af en toe de kop op. In Duitsland komt de ziekte bijvoorbeeld voor onder de wilde zwijnen. In de Verenigde Staten is de ziekte uitgebannen, onder meer door strenge invoerbepalingen. Afrikaanse varkenspest komt in Europa bijna niet voor. De ziekte is wel endemisch op Sardinië.

In dit draaiboek wordt alleen de bestrijding van klassieke varkenspest beschreven. Wanneer er over varkenspest gesproken wordt, wordt klassieke varkenspest bedoeld. Voor de bestrijding van afrikaanse varkenspest wordt een apart beleidsdraaiboek opgesteld.

Het virus

Samen met bovine virus diarrhoe (BVD) virus en border disease (BD) virus maakt het klassieke varkenspest (KVP) virus onderdeel uit van de familie pestvirussen. BVD en BD zijn ziektes van respectievelijk het rund en de kleine herkauwers. Deze virussen kunnen echter ook het varken infecteren. Hoewel dit zelden tot ziekte leidt geeft het wel problemen in de diagnostiek van klassieke varkenspest. De verschillende pestvirussen lijken namelijk zoveel op elkaar dat laboratoriumtesten niet altijd even makkelijk het onderscheid kunnen maken (zogenaamde vals positieven)

Kenmerken

Zodra een dier in een stal ziekteverschijnselen vertoont, verspreidt het virus zich razendsnel over alle varkens. De incubatietijd (de tijd tussen de besmetting met het virus en de eerste ziekteverschijnselen) verschilt van twee dagen tot twee weken. De volgende verschijnselen kunnen wijzen op een plotseling opkomend (acuut) geval van klassieke varkenspest: koorts, gebrekkige eetlust, zwarte randen om de ogen, traanstrepen en hoesten.

Een acuut verloop van de ziekte kan er zo uitzien:

- De varkens zijn erg ziek en hebben een verhoogde lichaamstemperatuur tot 42 graden Celsius
- De dieren zijn traag en lusteloos en hebben nauwelijks eetlust. Vaak kruipen ze bij elkaar op een hoop
- De varkens kunnen niet meer normaal lopen, maar bewegen zich slap en slingerend, vooral in het achterste deel van de dieren
- De huid van de varkens ziet grauw en bleek, soms zijn bloedingen zichtbaar
- De dieren hebben een waterdunne, stinkende diarree
- De gezondheid van de varkens gaat hard achteruit en een aantal sterft als gevolg van de ziekte
- De ziekte kan zich razendsnel door de stal verspreiden. Eerst zijn enkele varkens ziek, maar na enkele dagen worden de ziekteverschijnselen ook opgemerkt bij andere varkens. Daarna sterven ook in andere hokken de eerste dieren.

Bij een langdurig (chronisch) verloop van varkenspest zijn de ziekteverschijnselen minder duidelijk: de varkens zijn sloom, hebben een wisselende eetlust en hebben last van diarree. Bij deze vorm is de huid van de dieren betonbleek en staan de haren overeind. De dieren vermageren sterk en moeten veel hoesten.

Verschijnselen bij drachtige zeugen:

- Besmette zeugen hoeven zelf geen ziekteverschijnselen te vertonen, maar werpen wel geïnfecteerde biggen
- Biggen worden één tot twee weken te vroeg geboren
- Het percentage doodgeboren biggen en 'mummies' (biggen die tijdens de dracht afsterven en indrogen) kan hoger zijn
- Besmetting tijdens de dracht kan de geboorte van 'trilbiggen' (biggen met een aangeboren afwijking van het zenuwstelsel waardoor ze trillen) tot gevolg hebben

- De besmetting gaat op den duur over op oudere (nog niet besmette) biggen en mestvarkens. Deze vertonen dan wel duidelijke ziekteverschijnselen van varkenspest

Diagnostiek

Om een besmettelijke dierziekte als varkenspest in de kiem te smoren is een snelle opsporing van een eerste uitbraak essentieel. Varkenshouders zijn verplicht om bij ziekteverschijnselen die wijzen op varkenspest onmiddellijk een dierenarts in te schakelen. Deelt de dierenarts het vermoeden, dan moet de arts contact opnemen met het Centrale Meldpunt Dierziekten van LNV. De RVV komt zo snel mogelijk bij het verdachte bedrijf langs om poolshoogte te nemen. De RVV neemt dan ook de plaatselijke dierenarts en een varkensdierenarts van de Gezondheidsdienst voor Dieren (GD) mee. De RVV beslist ter plekke wat er aan nader onderzoek dient te gebeuren. Voor een definitieve diagnose is nader laboratoriumonderzoek noodzakelijk (zie bijlage). Het nationale referentielaboratorium CIDC stelt de diagnose.

Insleep en verspreiding

Een eerste introductie van varkenspest in een vrije regio is meestal het gevolg van import van besmette dieren, swill-voeding (voederen van varkens met keukenafval), de jacht op wilde zwijnen, of onvoldoende gereinigde vrachtwagens die terugkeren uit besmette gebieden. Varkens kunnen op verschillende manieren geïnfecteerd raken met het varkenspestvirus. Dit gebeurt bijvoorbeeld door het opeten of inademen van besmet materiaal (stof, vloeistof, mest of voedsel) of via inseminatie met besmet sperma. Of een varken ook daadwerkelijk besmet raakt, hangt onder meer af van de hoeveelheid opgenomen virus en de weerstand van het dier. Eenmaal besmette dieren kunnen elkaar besmetten. Biggen raken al in de baarmoeder van de zeug besmet en kunnen na de geboorte het virus verder verspreiden.

Het virus is ongevaarlijk voor mensen, maar mensen kunnen het virus wel verspreiden, onder meer via kleding, schoenen en handen. Ook via diertransporten en besmette materialen (bijvoorbeeld vrachtwagens, instrumenten en injectienaalden) kan het virus zich verder verspreiden.

Varkenspest kan zich, in tegenstelling tot mond- en klauwzeer, niet via de lucht verspreiden. Desondanks heeft de uitbraak in 1997/1998 ons geleerd dat het virus zich wel degelijk over korte afstand verspreidt en de zogenoemde buurtbesmettingen veroorzaakt. Het is bij deze buurtbesmettingen niet volledig duidelijk hoe dat gebeurt. Het kan zijn dat het virus via stofdeeltjes of druppels door de lucht reist, maar de verspreiding kan ook via ongedierte, huisdieren of bezoek plaatshebben.

Varkenspest is erg persistent. Hoe lager de temperatuur, hoe langer het virus virulent blijft. In een lege, geruimde varkensstal overleeft het virus zelden langer dan vier dagen. In gepekeld varkensvlees kan het virus na enkele maanden nog actief zijn. Zit het virus in bevroren vlees, dan kan het zelfs na jaren nog varkens infecteren.

3 Algemeen kader

3.1 Draaiboeken

De opbouw van de LNV crisisorganisatie staat beschreven in het **LNV Handboek Crisisbesluitvorming** (versie 1.0, maart 2002). Dit handboek gaat in op de voorzieningen en maatregelen die noodzakelijk zijn om een organisatie in korte tijd en geïntegreerd met de reguliere werkzaamheden, een crisis te laten managen. De bij LNV gekozen structuur sluit aan bij de (interdepartementale) structuur zoals beschreven in het **Nationaal Handboek Crisisbesluitvorming**. De beide LNV handboeken vormen samen met het **Handboek Financieel Management in Crisissituaties** en het **Concept Handboek Communicatie bij Crises** de paraplu voor alle LNV-draaiboeken, dus ook voor het beleidsdraaiboek klassieke varkenspest.

Het **Handboek Financieel Management in Crisissituaties** beschrijft wat de taken zijn voor de organisatieonderdelen van LNV op het gebied van financieel beheer en wie daarvoor verantwoordelijk is.

Het **Concept Handboek Communicatie bij Crisis** geeft een algemene invulling voor de aanpak van communicatie bij crisis. Het geeft inzicht in verantwoordelijkheden, taken, structuren en werkmodellen en een overzicht van de mogelijk in te zetten communicatiemiddelen.

Het **Beleidsdraaiboek Klassieke Varkenspest** is een crisis-specifiek draaiboek, waarin per fase van crisis de mogelijke scenario's en de bijbehorende beleidsmaatregelen weergegeven worden. De fasen sluiten aan op de fasen vermeld in het Handboek Crisis Besluitvorming. Vanwege het grote belang van de Verdenkingsfase, is deze als een apart fase uit de Aandachtsfase gelicht.

Het **Draaiboek Verdenkingsfase** is een horizontaal draaiboek voor een beperkt aantal aangifteplichtige dierziekten waaronder varkenspest. Hierin wordt beschreven hoe tijdens de Verdenkingsfase ernstige en niet ernstige verdenkingen afgehandeld dienen te worden door de Rijksdienst voor de keuring van Vee en Vlees (RVV)

In het **Uitvoeringsdraaiboek Klassieke Varkenspest** van de Rijksdienst voor de keuring van Vee en Vlees (RVV) worden de activiteiten voortvloeiende uit de te nemen beleidsmaatregelen beschreven. Parallel hiermee lopen de activiteiten vermeld in het draaiboek van het CIDC.

De handhaving is geregeld in het **Draaiboek Crisisbeheersing** van de Algemene Inspectiedienst (AID) en treedt in werking bij aanvang van de aandachtsfase. Zowel de taken, bevoegdheden en verantwoordelijkheden van de handhavers als de wijze van opschaling zijn geregeld in relatie tot de diverse fasen van crisis. De AID is hierbij ondersteunend voor alle handhavers met name voor de politie, douane en marechaussee.

Ten behoeve van de krachtens de Wet Milieubeheer bevoegde gezagen is door VROM een handreiking '**Noodsituaties bij agrarische bedrijven**' opgesteld. Hierin staan de milieukundige en milieujuridische aspecten van de aan- en afvoerbepalingen van dieren en producten bij agrarische bedrijven vermeld.

3.2 Juridisch kader / Wettelijke basis

Wettelijk Kader

In geval van klassieke varkenspest (KVP) zijn de volgende wettelijke kaders relevant:

- Richtlijn 2001/89/EG (varkenspestrichtlijn; dient ter vervanging van richtlijn 80/217/EEG)
- Richtlijnen 90/425/EEG en 89/662/EEG (handelsrichtlijnen; voornamelijk de vrijwaringbepalingen)
- EU-beschikkingen, specifiek toegesneden op dierziektesituatie in lidstaat met uitbraak
- Gezondheids- en welzijnswet voor dieren (Hoofdstuk II, afdelingen 2 en 3)
- Veewet
- Landbouwwet (dient in dit kader als 'vangnetwet')

Besluitvorming EU en implementatie

Bij een uitbraak van klassieke varkenspest vindt op zeer korte termijn besluitvorming plaats door de Europese Commissie. Zij kondigt zo snel mogelijk een beschikking af waarin maatregelen staan ter voorkoming van verspreiding van klassieke varkenspest, waaronder in ieder geval exportverboden, die gelden voor het land met een uitbraak. Over ontwerpregelgeving wordt door het Permanent Comité voor de Voedselveiligheid en Diergezondheid (bestaande uit alle Chief Veterinary Officers (CVO, hoogste veterinaire ambtenaar) van de Europese Unie, Noorwegen en IJsland, op grond van artikel 18 van richtlijn 89/662/EEG een advies uitgebracht over de voorgestelde maatregelen. Indien positief wordt geadviseerd vindt vaststelling van de beschikking plaats door de Commissie. De vastgestelde beschikking wordt zo spoedig mogelijk aan de lidstaten gezonden (voor Nederland geschiedt dat via de fax door de Permanente Vertegenwoordiging bij de EU) en in het Publicatieblad geplaatst (zie <http://europa.eu.int/eur-lex/nl/oj/index.html>).

Indien een uitbraak van klassieke varkenspest in andere lidstaten dan Nederland plaatsvindt en een exportverbod wordt ingesteld door de Europese Commissie is afzonderlijke implementatie van die betreffende regelgeving niet noodzakelijk. In de regelgeving inzake de internationale handel in levende dieren en dierlijke producten zijn automatische implementatiebepalingen opgenomen. Die regelgeving (Regeling handel levende dieren en levende producten (RHLDLP) en de Regeling keuring en handel dierlijke producten (RKHDP), alsmede een aantal regelingen, gebaseerd op de Veewet) zegt dat invoer van dieren en producten uitsluitend is toegestaan indien is voldaan aan een aantal voorwaarden. Eén van die voorwaarden is dat de dieren en/of producten niet afkomstig mogen zijn uit een land of een gebied waar Europeesrechtelijke beperkingen gelden als gevolg van een uitbraak van een besmettelijke dierziekte (zie de artikelen 2.29 en 2.39 RHLDLP en de artikelen 2.13 en 2.21 RKHDP).

Regelingen

In het beleidsdraaiboek klassieke varkenspest worden een aantal fasen onderscheiden in geval van een uitbraak van klassieke varkenspest, of een dreiging daarvan. Voor iedere fase kan een pakket maatregelen worden onderscheiden. De feitelijke bestrijdingsmaatregelen, zoals het ruimen van varkens, is reeds geregeld in de Gezondheids- en welzijnswet voor dieren (GWWD). De RVV handelt op basis van deze bevoegdheden en nadere regelgeving door Juridische Zaken is wat dat betreft niet nodig. Voor de overige maatregelen die wél door Juridische Zaken moeten worden gemaakt, wordt de basis gevonden in de bovengenoemde regelgeving.

Procedures bij Beleidsbesluiten

Vaccinatie

Het voornemen van het besluit door crisisstaf om tot noodenting over te gaan moet op grond van artikel 19, derde lid, tweede en derde alinea van richtlijn 2001/89/EG, een noodvaccinatieprogramma worden voorgelegd via de procedure van het Permanent Veterinair Comité aan de Europese Commissie.

Opkoop (zie bijlage)

Twee mogelijkheden: of het instellen van een nationale opkoopregeling en die melden bij de Europese Commissie als staatssteun of het indienen van een verzoek om een communautaire opkoopregeling in het kader van de Europese marktordening. In beide gevallen dient meteen contact opgenomen te worden met de Europese Commissie. De opkoop is afhankelijk van

instemming door de Commissie.

Algemeen

Waar nationale crisismaatregelen zijn gebaseerd op de vrijwaringsbepalingen van de handelsrichtlijnen 89/662/EEG, 90/425/EEG, 91/496/EEG of 97/78/EG dienen deze maatregelen zo spoedig mogelijk gemeld te worden aan de Europese Commissie.

3.3 Opbouw van het beleidsdraaiboek klassieke varkenspest

Algemeen

Het beleidsdraaiboek is opgebouwd uit fasen, scenario's, maatregelen en maatregelenpakketten. Navolgend worden de gehanteerde begrippen en hun onderlinge samenhang toegelicht.

Fasen

De fasen in dit draaiboek sluiten aan op de fasen vermeld in het LNV-Handboek Crisisbesluitvorming. Vanwege het grote belang van de Verdenkingsfase, is deze als een aparte fase uit de aandachtsfase gelicht. De volgende fasen worden gehanteerd:

- **Normale fase:**
In de normale fase is er geen sprake van een dreigende varkenspestuitbraak. Er is geen klassieke varkenspest aanwezig in Nederland en er zijn geen onverwachte uitbraken van klassieke varkenspest bij relevante handelspartners/buurlanden.
- **Aandachtsfase**
De aandachtsfase gaat in op het moment dat er signalen zijn dat er een crisis dreigt. Dit kan het geval zijn bij een verdenking of een uitbraak van klassieke varkenspest bij gehouden of wilde varkens bij relevante handelspartners/buurlanden. Het besluit tot het instellen van de aandachtsfase wordt genomen door de Secretaris Generaal op basis van een advies van de Chief Veterinary Officer waarbij de volgende criteria een rol spelen:
  - het aantal (mogelijk) besmette bedrijven
  - de locatie van de (mogelijk) besmette bedrijven / het voorkomen van natuurlijke barrières
  - de verspreiding van het virus
  - de varkensdichtheid in het (mogelijk) besmette gebied
  - informatievoorziening in het betreffende land (snelheid, validiteit)
  - risicoanalyse van de RVV (deze gaat o.a. in op handels- en andere contacten)
- **Verdenkingsfase**
In de verdenkingsfase is er sprake van een ernstige verdenking van klassieke varkenspest bij gehouden varkens of wilde varkens in Nederland.
- **Crisisfase**
De crisisfase gaat in op het moment van een bevestigde uitbraak van klassieke varkenspest bij gehouden varkens of wilde varkens in Nederland.
- **Fase van buitengewone omstandigheden**
In de fase van buitengewone omstandigheden is er een dusdanig explosieve toename van uitbraken van varkenspest in Nederland, dat de epidemie veterinair of logistiek niet meer in de hand te houden is. Er is sprake van ernstige maatschappelijke ontwrichting, normale bevoegdheden zijn niet meer toereikend.
- **Afbouwfase**
De afbouwfase gaat in op het moment dat er geen onverwachte uitbraken van varkenspest meer zijn in Nederland en de bestaande uitbraken onder controle zijn. De crisisorganisatie wordt afgebouwd wanneer alle ingesloten gebieden zijn opgeheven.

De fasen hoeven elkaar niet chronologisch op te volgen. Zo kan de crisisfase volgen op de aandachtsfase en kan de afbouwfase aansluiten op alle verschillende fasen.

Scenario's

In elke fase worden de verschillende mogelijke scenario's beschreven. Deze scenario's zijn een weergave van 'alle' mogelijke situaties die zich kunnen voordoen in het kader van klassieke varkenspest bij gehouden varkens en wilde varkens. De scenario's variëren van geen uitbraak in de 'normale fase' tot een onbeheersbare situatie met veel uitbraken in de 'fase van buitengewone omstandigheden'. Niet alleen de scenario's in Nederland zijn meegenomen, ook met uitbraken in de lidstaten en derde landen wordt rekening gehouden. Getracht is zo compleet mogelijk te zijn

bij de opsomming van de scenario's. Dit houdt echter niet in dat er zich in de praktijk geen andere situaties kunnen voordoen, bijvoorbeeld een combinatie met een uitbraak van een andere besmettelijke dierziekte. De scenario's die zich per fase kunnen voordoen zijn:

Normale fase:

- A) Geen klassieke varkenspest aanwezig in Nederland en geen onverwachte uitbraken van klassieke varkenspest bij relevante handelspartners/buurlanden.

Aandachtsfase:

- B) Uitbraak van klassieke varkenspest bij gehouden varkens bij een relevante handelspartner; beschermings- en / of toezichtsgebied niet grensoverschrijdend
C) Uitbraak van klassieke varkenspest bij gehouden varkens in Duitsland of België; beschermings- en of toezichtsgebied grensoverschrijdend
D) Uitbraak van klassieke varkenspest bij wilde varkens binnen de EU; afgebakende besmette gebied niet grensoverschrijdend
E) Uitbraak van klassieke varkenspest bij wilde varkens in Duitsland of België; afgebakende besmette gebied grensoverschrijdend

Verdenkingsfase:

- F) Ernstige verdenking bij gehouden varkens in Nederland, zonder reeds een uitbraak van klassieke varkenspest
G) Ernstige verdenking (serologisch positief) bij wilde varkens in Nederland, zonder reeds een uitbraak van klassieke varkenspest

Crisisfase:

- H) Eerste uitbraak van klassieke varkenspest (wel/niet voortvloeiend uit een ernstige verdenking) in Nederland
I) Ernstige verdenking bij gehouden varkens naast een uitbraak van klassieke varkenspest in Nederland
J) Nieuwe uitbraken van klassieke varkenspest in Nederland:
  - nieuwe uitbra(a)k(en) bij gehouden varkens binnen bestaand beschermings- en / of toezichtsgebied
  - nieuwe uitbraken bij gehouden varkens buiten bestaand beschermings- en / of toezichtsgebied; binnen compartiment
  - nieuwe uitbra(a)ken bij gehouden varkens gelegen buiten het compartiment met de besmette haard

K) Klassieke varkenspest uitbra(a)ken bij wilde varkens (virologisch positief) wel of niet voortvloeiend uit een verdenking in Nederland

Fase van buitengewone omstandigheden:

- L) explosieve toename van nieuwe uitbraken buiten compartiment met besmette haard in Nederland

Afbouwfase:

- M) geen onverwachte uitbraken van klassieke varkenspest in Nederland, de bestaande uitbraken zijn onder controle

Maatregelen

Per scenario zijn de bijbehorende veterinaire-technische beleidsmaatregelen uitgewerkt. De beschreven beleidsmaatregelen bevatten de te nemen maatregelen vanaf het begin van de crisis tot aan de afbouw. Er zijn maatregelen die altijd genomen moeten worden en er zijn optionele maatregelen en adviezen, die afhankelijk van de ernst van de situatie genomen kunnen worden. Overigens kan er zich in een crisis altijd een situatie voordoen waarin het nodig blijkt om geheel af te wijken van de beschreven maatregelen. Wanneer er geen nieuwe onverwachte uitbraken meer zijn en de bestaande uitbraken onder controle zijn, kunnen de maatregelen afgebouwd worden. Omdat de afbouw van de diverse maatregelen in relatie staat tot het verloop van de epidemie, wordt bij het scenario Afbouw voor de meeste items (bijvoorbeeld vervoer van vee, levende producten) alleen de grote lijnen weergegeven.

Maatregelenpakketten

In de beleidsmaatregelen wordt diverse malen verwezen naar de maatregelenpakketten die met het instellen van het beleid van kracht worden. Tijdens het verloop van de crisis, zijn er voor

verschillende stadia en verschillende gebieden, verschillende maatregelenpakketten van kracht. Het betreft de maatregelenpakketten:

- Standstill
- Beschermingsgebied/toezichtsgebied/vervoersverbodgebied
- Compartiment besmette haard
- Compartiment vrij

Voor het maatregelenpakket Beschermingsgebied/toezichtsgebied/vervoersverbodgebied geldt steeds een combinatie met of het maatregelenpakket Standstill, of het maatregelenpakket Compartiment besmette haard. In deze combinaties van maatregelenpakketten gelden voor het Beschermingsgebied/toezichtsgebied/vervoersverbodgebied steeds de strengste maatregelen. Deze maatregelenpakketten staan beschreven in hoofdstuk 5. Voor de afbouw van de maatregelenpakketten geldt dat die maatregelen die het minste risico met zich meebrengen het eerst zullen worden afgebouwd. De afbouw van de maatregelenpakketten staat beschreven in hoofdstuk 6.

3.4 Begrippen en definities

Navolgend worden veel gebruikte begrippen en definities toegelicht. De overige afkortingen en definities zijn te vinden in bijlage 1.

Gehouden varkens

Bedrijfsmatig of hobbymatig gehouden varkens

Wilde varkens

Varkens die niet worden gehouden of gefokt

Standstill

Bij een uitbraak van varkenspest wordt een totale standstill (vervoersverbod) van 72 uur voor geheel Nederland afgekondigd (zie maatregelenpakket standstill). Met de standstill wordt beoogd het virus te traceren en het verspreiden van de ziekte tegen te gaan. Daarnaast heeft deze standstill tot doel de organisatie en opschaling van uitvoering en m.n. handhaving op poten te zetten.

Compartimentering

Op het moment van een klassieke varkenspest-uitbraak na 72 uur standstill, wordt de compartimentering van kracht. Nederland wordt ingedeeld in vrije en besmette compartimenten. Hierbij wordt getracht deze indeling af te stemmen op de te verwachten Europese maatregelen (zo is de inzet dat het gebied waarvoor het striktste export regime geldt samenvalt met het besmette compartiment).

Doelstelling van de compartimentering is het verslepen van het virus van het ene naar het andere bedrijf op afstand te voorkomen. De grootste risicofactoren voor het verslepen van het virus zijn:

- Levende dieren, gevoelig/niet gevoelig, gemengd/niet gemengd
- Personen
- Levende producten (sperma)
- Niet levende producten (mest, kadavers)

Het vervoer van dieren en dierlijke producten van en naar primaire bedrijven wordt dan ook aan een compartiment gebonden. Tevens zijn er verscherpte hygiënemaatregelen voor zowel voertuigen als voor personen die bedrijven met varkens bezoeken van toepassing. De grenzen van de compartimenten zijn grotendeels gebaseerd op de mogelijkheid tot handhaving. De handhaving wordt vergemakkelijkt door natuurlijke grenzen en grote wegen aan te wijzen als compartimentsgrens. Compartimentering bestaat dus uit drie elementen: gebieden en grenzen; maatregelen en regels; handhaving en controle

Het land wordt vooraf theoretisch in meerdere kleine vast omschreven compartimenten ingedeeld. (zie bijlage opbouw compartimenten) Hierbij wordt rekening gehouden met:

- de compartimentsgrenzen op basis van grote wegen en natuurlijke grenzen;
- dierdichtheid (deze bepalen de grootte van de compartimentdelen);
- varkensvrije zones (daar waar mogelijk);

Na de standstill zullen deze compartimenten samengevoegd worden tot een beperkt aantal geclusterde compartimenten. Het aantal geclusterde compartimenten is afhankelijk van de duidelijkheid van de epidemiologische situatie. In de loop van de crisis kunnen compartimenten verder samengevoegd worden wanneer dit verantwoord is.

Door het land in te delen in clustercompartimenten op basis van vaste compartimenten kunnen nu reeds voorbereidingen getroffen worden, met name voor:

- maatregelenpakket voor het compartiment waarin besmette haard is gelegen
- maatregelenpakket voor de overige 'vrije' compartimenten
- slachtcapaciteit
- corridors naar slachthuizen;
- vaste routes voor destructiewagens;
- communicatie naar de burgers, externe diensten;
- handhaving, o.a. het kentekenen (stickeren)

Gebieden

In de beleidsmaatregelen wordt meermaals aangegeven diverse soorten gebieden in te stellen. Ter verduidelijking wordt ieder gebied apart beschreven waarbij zowel de grootte als de bepaling van de grens wordt aangegeven. Overigens worden de gebieden niet bij alle scenario's ingesteld.

Ruimingsgebied

straal = 1 km vanaf het middelpunt van het besmette bedrijf.

De grens wordt bepaald door de cirkel. Bedrijfsgebouwen, terreinen en weilanden gelegen binnen de cirkel of daar waar dezen de cirkel kruisen vallen in het gebied.

Vaccinatiegebied

straal = 1 km vanaf het middelpunt van het besmette bedrijf De grens wordt bepaald door de cirkel. Bedrijfsgebouwen, terreinen en weilanden gelegen binnen de cirkel of daar waar dezen de cirkel kruisen vallen in het gebied.

Beschermingsgebied (= gebied rond een besmet bedrijf)

straal = 3 km vanaf het middelpunt van het besmette bedrijf. De grens wordt bepaald door wegen en natuurlijke grenzen met dien verstande dat de grens op geen enkel punt kleiner is dan 3 km.

Vervoersverbodgebied (= gebied rond een ernstig verdacht bedrijf dat direct preventief geruimd wordt)

straal = 10 km vanaf het middelpunt van het ernstig verdachte bedrijf.

De grens wordt bepaald door wegen en natuurlijke grenzen met dien verstande dat de grens op geen enkel punt kleiner is dan 10 km.

Toezichtgebied (= gebied rond een besmet bedrijf)

straal = 10 km vanaf het middelpunt van het besmette bedrijf

De grens wordt bepaald door wegen en natuurlijke grenzen met dien verstande dat de grens op geen enkel punt kleiner is dan 10 km.

Groot vaccinatiegebied

De grootte en de vorm van het vaccinatiegebied worden bepaald door de volgende criteria:

- spreiding
- snelheid van spreiding
- fysisch-geografische grenzen
- virulentie van de stam
- varkensdichtheid van betreffende gebied

Het voorstel voor de grootte van het vaccinatiegebied wordt bepaald door de RVV, CIDC, AID en de CVO in overleg met epidemiologen. De beslissing van de vaststelling van het gebied wordt genomen door Minister van LNV, op basis van advies van de crisisstaf.

Compartiment

Het land is in 24 kleine vast omschreven compartimenten ingedeeld, welke worden samengevoegd tot een aantal geclusterde compartimenten afhankelijk van de plaats van de uitbraak (zie bijlage).

Afgebakende besmette gebied

Een gebied dat wordt ingesteld in geval van vermoedelijke of bevestigde aanwezigheid van klassieke varkenspest bij wilde varkens.

Bij de afbakening van een besmet gebied dient rekening te worden gehouden met:

- De uitkomsten van epizootologisch onderzoek en de geografische spreiding van de ziekte
- Het aantal wilde varkens in het gebied
- De aanwezigheid van belangrijke natuurlijke of kunstmatige hindernissen voor de verplaatsing van wilde varkens

Buffergebied

Een gebied met extra maatregelen dat wordt ingesteld rondom het afgebakende besmette gebied in geval van vermoedelijke of bevestigde aanwezigheid van klassieke varkenspest bij wilde varkens.

4 Fasen en scenario's

4.1 Inleiding

In dit hoofdstuk worden achtereenvolgens alle fasen met bijbehorende scenario's en maatregelen beschreven. De maatregelenpakketten waarna verwezen wordt kunt u vinden in hoofdstuk 5.

4.2 Scenario's normale fase

In de normale fase is er geen sprake van een dreigende varkenspestuitbraak. Er is geen klassieke varkenspest aanwezig in Nederland en er zijn geen onverwachte uitbraken van klassieke varkenspest bij relevante handelspartners/buurlanden.

4.2.1 Normale fase scenario A

Geen klassieke varkenspest aanwezig in Nederland en geen onverwachte uitbraken van klassieke varkenspest bij relevante handelspartners/buurlanden

Maatregelen:

- Een permanente ontplooiing van het crisismanagement is noodzakelijk voor alle betrokken partijen, waarbij de volgende onderwerpen aan bod dienen te komen:
  - Het vergroten van crisisbewustzijn
  - het uitvoeren van risico-analyses
  - Het bevorderen van de samenwerking tussen diverse partijen (intern en extern)
  - De draaiboeken ontwikkelen, afstemmen op elkaar en up to date houden
  - Het opzetten en uitvoeren van opleidingen, trainingen en simulaties
  - De voorlichting en communicatiestrategie ontplooiën
  - Het opstellen van conceptregelingen (modellen)
  - De RVV gaat contracten aan met externe partijen
  - Het voorzien in materiële voorraden
  - Onderhouden taxatie systeem
- Het afhandelen van niet ernstige verdenkingen volgens het draaiboek Verdenkingsfase
- De R&O van de veewagens (HBD-regeling)
- De RBD-regeling
- De RVL-regeling
- De regeling bijeenbrengen van dieren
- Monitoring programma wilde varkens en reguliere bedrijven

Optionele maatregelen:

In geval van een klassieke varkenspest uitbraak bij handelspartners buiten de EU, of een verwachte uitbraak bij handelspartners binnen de EU:

- Uitvoering van de ingestelde Europese maatregelen, zoals exportverboden
- Extra R&O van terugkerende vrachtwagens
- 100 % bestemmingscontrole
- Informeren van betrokken LNV directies
- Informeren en adviseren van bedrijfsleven
- Informeren van jagers, wildbeheerders en jachtopzieners
- Informeren en adviseren van hobbyhouders, kinderboerderijen en dierentuinen
- Informeren en adviseren van reizigers door updaten internetsite/reizigers met meldingen

Adviezen:

- Advies aan veehouderijbedrijven:
  - Een voedervoorraad van minimaal 3 dagen in te slaan op bedrijven met varkens.
  - Voorzien in extra mogelijkheden voor stalling van dieren
- Advies aan reizigers in land van uitbraak:
  - Geen boerderijen bezoeken
  - Geen etenswaren van dierlijke oorsprong mee terug nemen

4.3 Scenario's Aandachtsfase

De aandachtsfase gaat in op het moment dat er signalen zijn dat er een crisis dreigt. Dit kan het geval zijn bij een verdenking of een uitbraak van klassieke varkenspest bij gehouden of wilde varkens bij relevante handelspartners/buurlanden. Het besluit wordt genomen door de Secretaris Generaal op basis van een advies van de Chief Veterinary Officer waarbij de volgende criteria een rol spelen:

- het aantal (mogelijk) besmette bedrijven
- de locatie van de (mogelijk) besmette bedrijven / het voorkomen van natuurlijke barrières
- de verspreiding van het virus
- de varkensdichtheid in het (mogelijk) besmette gebied
- informatievoorziening in het betreffende land (snelheid, validiteit)
- risicoanalyse van de RVV (NB gaat o.a. in op handels en andere contacten)

4.3.1 Aandachtsfase scenario B:

Uitbraak van klassieke varkenspest bij gehouden varkens bij een relevante handelspartner (binnen de EU); beschermings- en / of toezichtsgebied niet grensoverschrijdend

Maatregelen:

- Vergelijken Europese beschikking t.a.v. betreffende lidstaat met eigen maatregelen en draaiboek
- Uitvoering van de ingestelde Europese maatregelen, zoals exportverboden
- 100 % bestemmingscontrole: preventief ruimen van de varkens op de bedrijven waar varkens zijn geïmporteerd **vanuit een bedrijf gelegen in het B/T-gebied** en tevens een KVP-onderzoek van in ieder geval de geruimde geïmporteerde varkens. Tracering van de diercontacten (of andere risicovolle contacten) met andere varkensbedrijven in de periode sinds de geïmporteerde dieren zijn aangevoerd. Blokkade van die bedrijven tot uitslag van eerste bedrijf bekend is. Tracering van afvoer naar slachthuis vanaf bedrijf dat dieren geïmporteerd heeft, incl. vernietiging van het daar aanwezige vlees
- Via verdachtverklaringen de bedrijven blokkeren waar gedurende de laatste twee maanden varkens zijn geïmporteerd **vanuit het land/regio** van uitbraak. De geïmporteerde dieren onderwerpen aan een KVP-onderzoek. Blokkade van het bedrijf kan pas dan opgeheven worden nadat de uitslag van het onderzoek negatief is gebleken
- R&O van de varkenswagens komende uit de lidstaat/regio van uitbraak, rechtstreeks naar een erkende wasplaats
- Informeren betrokken LNV directies
- Informeren en adviseren van bedrijfsleven

Optionele maatregelen:

- Afhankelijk van de omvang van de handelsactiviteiten met de lidstaat van uitbraak en / of de geografische ligging van het land van uitbraak t.o.v. Nederland een verzamelverbod van varkens instellen (exportverzamelplaatsen)
- Tot aan de afkondiging van de Europese maatregelen na afstemming met de Europese commissie, een nationaal importverbod instellen vanuit het land/regio van uitbraak, waarbij in eerste instantie een totaal importverbod (varkens, levende producten van varkens en dierlijke producten van varkens) gehanteerd wordt. Naargelang de ernst van de situatie in het land van de uitbraak wordt na verloop van tijd overgaan naar een partieel importverbod waarbij eerst de dierlijke producten, dan de levende producten en als laatst de levende varkens weer worden toegelaten
- Bijeenroepen van crisisstaf
- Bijeenroepen van basisoverleg
- Informeren en adviseren van hobbyhouders, kinderboerderijen en dierentuinen
- Informeren en adviseren van reizigers door updaten internetsite/reizigers met meldingen
- Informeren van jagers, wildbeheerders en jachtopzieners

Adviezen:

- Advies aan veehouderijbedrijven:
  - Voedervoorraad van minimaal 3 dagen inslaan op bedrijven met varkens
  - Voorbereidingen treffen voor het creëren van noodvoorzieningen om te voorzien in extra mogelijkheden voor stalling van de dieren.
  - Voorbereidingen treffen voor het creëren van noodvoorzieningen t.b.v. mestopslag.
  - Extra aandacht voor hygiëne
- Advies aan reizigers in land van uitbraak:
  - geen boerderijen bezoeken
  - geen etenswaren van dierlijke oorsprong mee terug nemen

4.3.2 Aandachtsfase scenario C:

Uitbraak van klassieke varkenspest bij gehouden varkens in Duitsland of België; beschermings- en /of toezichtsgebied grensoverschrijdend

Maatregelen:

- Uitvoering van de ingestelde Europese maatregelen, zoals exportverboden
- Instellen van een beschermings- en / of toezichtsgebied (zie maatregelenpakket Beschermingsgebied/toezichtsgebied/vervoersverbodgebied) aansluitend op het ingesteld gebied in de lidstaat van uitbraak
- 100 % bestemmingscontrole: preventief ruimen van de varkens op de bedrijven waar varkens zijn geïmporteerd **vanuit een bedrijf gelegen in het B/T-gebied** en tevens een KVP-onderzoek van in ieder geval de geruimde geïmporteerde varkens. Tracering van de diercontacten (of andere risicovolle contacten) met andere varkensbedrijven in de periode sinds de geïmporteerde dieren zijn aangevoerd. Blokkade van die bedrijven tot uitslag van eerste bedrijf bekend is. Tracering van afvoer naar slachthuis vanaf bedrijf dat dieren geïmporteerd heeft, incl. vernietiging van het daar aanwezige vlees
- Via verdachtverklaringen de bedrijven blokkeren waar gedurende de laatste twee maanden varkens zijn geïmporteerd **vanuit het land/regio** van uitbraak. De geïmporteerde dieren onderwerpen aan een KVP-onderzoek. Blokkade van het bedrijf kan pas dan opgeheven worden nadat de uitslag van het onderzoek negatief is gebleken
- R&O van de varkenswagens komende uit de lidstaat/regio van uitbraak, rechtstreeks naar een erkende wasplaats
- Bijeenroepen van crisisstaf
- Bijeenroepen van basisoverleg
- Informeren en adviseren van bedrijfsleven
- Informeren van jagers, wildbeheerders en jachtopzieners
- Informeren en adviseren van hobbyhouders, kinderboerderijen en dierentuinen
- Informeren en adviseren van toeristen door updaten internetsite/reizigers met meldingen

Optionele maatregelen:

- Tot aan de afkondiging van de Europese maatregelen, na afstemming met de Europese commissie, een nationaal importverbod instellen vanuit het land/regio van uitbraak waarbij in eerste instantie een totaal importverbod (varkens, levende producten van varkens en dierlijke producten van varkens) gehanteerd wordt. Naargelang de ernst van de situatie in het land van de uitbraak wordt na verloop van tijd overgaan naar een partieel importverbod waarbij eerst de dierlijke producten, dan de levende producten en als laatst de levende varkens weer worden toegelaten.
- Een verzamelverbod van varkens instellen
- Indien mogelijk sprake is van besmetting vanuit wilde zwijnen en in het betreffende B/T-gebied in Nederland lopen wilde zwijnen:
  - Bij elkaar roepen groep van deskundigen bestaande uit dierenartsen, jagers, wildbiologen en epizootiologen, welke adviseert over te nemen maatregelen:
  - Afbakenen besmette gebied
  - Vaststellen van passende maatregelen ter aanvulling op de Europese maatregelen, zoals schorsen van de jacht, verbod op voederen van wilde varkens, afsluiten betreffende natuurgebied voor b.v. wandelaars of militairen
- informeren en adviseren basisoverleg Natuur en Dierziekten

Adviezen:

- Advies aan veehouderijbedrijven:
  - Voedervoorraad van minimaal 3 dagen inslaan op bedrijven met varkens
  - Voorbereidingen treffen voor het creëren van noodvoorzieningen om te voorzien in extra mogelijkheden voor stalling van de dieren
  - Voorbereidingen treffen voor het creëren van noodvoorzieningen t.b.v. mestopslag
  - Extra aandacht voor hygiëne

- Binnenhouden varkens
- Aanvullend advies aan hobbyhouders, kinderboerderijen en dierentuinen:
- Afschermen varkens van publiek
- Advies aan toeristen naar Duitsland c.q België:
- geen boerderijen bezoeken
- geen etenswaren van dierlijke oorsprong mee terug nemen

4.3.3 Aandachtsfase scenario D

Uitbraak van klassieke varkenspest bij wilde varkens binnen de EU; afgebakende besmette gebied niet grensoverschrijdend

Optionele maatregelen:

- 100% bestemmingscontrole van varkens afkomstig van bedrijven uit het afgebakende besmette gebied, KVP-onderzoek van de geïmporteerde varkens
- Een uitbreiding van het monitoringsprogramma wilde varkens met virologisch onderzoek
- Intensiveren van een gezamenlijke bestrijdingsstrategie met buurlanden
- Informeren betrokken LNV directies
- Informeren en adviseren van bedrijfsleven
- Informeren van basisoverleg Natuur en Dierziekten
- Informeren en adviseren van jagers, wildbeheerders en jachtopzieners
- Informeren en adviseren van hobbyhouders, kinderboerderijen en dierentuinen
- Informeren en adviseren van toeristen door updaten internetsite/reizigers met meldingen
- Informeren en adviseren Ministerie van defensie

Adviezen:

- Advies aan veehouderijbedrijven:
  - Hygiëne in acht nemen
- Advies aan jagers:
  - Geen geschoten wilde zwijnen mee terug nemen
  - Extra aandacht voor hygiëne
- Advies aan reizigers in land van uitbraak:
  - Geen vlees van wilde zwijnen mee terug nemen
- Advies Ministerie van defensie:
  - Militaire oefeningen en –verplaatsingen in militaire terreinen in een gebied met KVP-besmetting op schorten
  - R&O-regime voor militaire troepen en materieel afkomstig uit een gebied met KVP-besmetting

4.3.4 Aandachtsfase scenario E

Uitbraak van klassieke varkenspest bij wilde varkens in België of Duitsland; afgebakende besmette gebied grensoverschrijdend

Maatregelen:

- Uitvoering van de ingestelde Europese maatregelen (overeenkomstig artikel 15 Richtlijn 2001/89/EG)
- Bij elkaar roepen groep van deskundigen bestaande uit dierenartsen, jagers, wildbiologen en epizootiologen, welke adviseert over te nemen maatregelen, de SG beslist op basis van een advies van de CVO:
  - Afbakenen besmette gebied
  - Vaststellen van passende maatregelen ter aanvulling op de Europese maatregelen, zoals schorsen van de jacht, verbod op voederen van wilde varkens, afsluiten betreffende natuurgebied voor b.v. wandelaars of militairen
- Instellen van een afgebakend besmet gebied
- Uitvoeren van geadviseerde maatregelen ter aanvulling op de Europese maatregelen, zoals schorsen van de jacht, verbod op voederen van wilde varkens, afsluiten betreffende natuurgebied voor b.v. wandelaars of militairen
- Onder officieel toezicht stellen van varkensbedrijven in afgebakende besmette gebied. De dieren onderwerpen aan een KVP-onderzoek.
- Ophokplicht voor varkens van bedrijven in afgebakende besmette gebied
- Vervoersverbod voor varkens van bedrijven in afgebakende besmette gebied
- Vervoersverbod voor levende producten van varkens (sperma) van bedrijven in afgebakende besmette gebied
- 100% bestemmingscontrole van varkens afkomstig van bedrijven uit het afgebakende besmette gebied, KVP-onderzoek van de geïmporteerde varkens
- Naargelang de grootte van de populatie, een aantal dieren doden in het betreffend natuurgebied en de gedode dieren onderwerpen aan een KVP-onderzoek
- Intensivering van het monitoringsprogramma wilde varkens met virologisch onderzoek
- Samenwerken bij het opstellen en uitvoeren van een uitroeingsprogramma (NB dit kan ook vaccinatie behelzen) met buurlanden (overeenkomstig artikel 16 Richtlijn 2001/89/EG)
- Bijeenroepen crisisstaf
- Informeren en adviseren van bedrijfsleven
- Informeren en adviseren van basisoverleg Natuur en Dierziekten
- Informeren en adviseren van jagers, wildbeheerders en jachttopzieners
- Informeren en adviseren van hobbyhouders, kinderboerderijen en dierentuinen
- Informeren en adviseren van toeristen door updaten internetsite/reizigers met meldingen
- Informeren en adviseren Ministerie van Defensie

Optionele maatregelen

- Instellen van een buffergebied met extra maatregelen (voorlichting, controle reguliere bedrijven, vervoersbeperkingen etc.) rondom het afgebakende besmette gebied
- Afsluiten voor het publiek en afrasteren van het afgebakende besmette gebied/natuurgebied
- Betrokkenen verzoeken om boswerkzaamheden op te schorten

Adviezen:

- Advies aan veehouderijbedrijven:
  - Voedervoorraad van minimaal 3 dagen inslaan op bedrijven met varkens
  - Voorbereidingen treffen voor het creëren van noodvoorzieningen om te voorzien in extra mogelijkheden voor stalling van de dieren.
  - Voorbereidingen treffen voor het creëren van noodvoorzieningen t.b.v. mestopslag.
  - Extra aandacht voor hygiëne
  - Binnenhouden varkens
- Aanvullend advies aan hobbyhouders, kinderboerderijen en dierentuinen:
  - Afschermen varkens van publiek

- Advies aan jagers:
  - Extra aandacht voor hygiëne
  - Mogelijk schorsen van de jacht
- Advies aan toeristen naar Duitsland c.q. België:
  - Geen vlees van wilde zwijnen mee terug nemen
- Advies Ministerie van Defensie:
  - militaire oefeningen en –verplaatsingen in militaire terreinen in een gebied met KVP-besmetting op schorten
  - R&O-regime voor militaire troepen en materieel afkomstig uit een gebied met KVP-besmetting

4.4 Verdenkingsfase

In de verdenkingsfase is er sprake van een ernstige verdenking van klassieke varkenspest bij gehouden varkens, of wilde varkens in Nederland.

4.4.1 Verdenkingsfase Scenario F

Ernstige verdenking bij gehouden varkens in Nederland, zonder reeds een uitbraak van klassieke varkenspest

Maatregelen:

- Preventief ruimen van het ernstig verdacht bedrijf, op basis van een advies van RVV/CIDC indien bevestiging niet binnen 4 uur mogelijk is en klassieke varkenspest waarschijnlijk is, waarbij de kadavers direct worden afgevoerd naar de destructor
- Traceren en blokkeren van diercontactbedrijven, hiermee worden bedrijven bedoeld die in de risicovolle periode dieren hebben ontvangen van of geleverd aan het ernstig verdachte bedrijf
- Instelling van een 10 km vervoersverbodgebied (zie maatregelenpakket Beschermingsgebied/toezichtsgebied/vervoersverbodgebied)
- Bijeenroepen crisisstaf
- Bijeenroepen van Basisoverleg
- Informeren en adviseren van bedrijfsleven
- Informeren en adviseren van hobbyhouders, kinderboerderijen en dierentuinen
- Voorbereiding van instellen:
  - 1 km ruimings-/vaccinatiegebied rond het ernstig verdacht bedrijf
  - Standstill
  - Exportverbod
  - Fokverbod varkens
  - Compartimentering

Optionele maatregelen

- Informeren van basisoverleg Natuur en Dierziekten
- Informeren van jagers, wildbeheerders en jachtopzieners

Adviezen:

- Advies aan veehouderijbedrijven:
  - Voedervoorraad van minimaal 3 dagen inslaan op bedrijven met varkens
  - Voorbereidingen treffen voor het creëren van noodvoorzieningen om te voorzien in extra mogelijkheden voor stalling van de dieren.
  - Voorbereidingen treffen voor het creëren van noodvoorzieningen t.b.v. mestopslag.
  - Extra aandacht voor hygiëne
  - Binnenhouden varkens
- Aanvullend advies aan hobbyhouders, kinderboerderijen en dierentuinen:
  - Afschermen varkens van publiek

4.4.2 Verdenkingsfase scenario G

Ernstige verdenking (serologisch positief) bij wilde varkens in Nederland, zonder reeds een uitbraak van klassieke varkenspest

Optionele maatregelen:

- Bij elkaar roepen groep van deskundigen bestaande uit dierenartsen, jagers, wildbiologen en epizootiologen, welke adviseert over te nemen maatregelen zoals bijv. afbakenen mogelijk besmette gebied, schorsen van de jacht, verbod op voederen van wilde varkens, afsluiten betreffende natuurgebied voor b.v. wandelaars of militairen, opstellen van een uitroeiingsprogramma, instellen van een buffergebied. De SG beslist op basis van een nota van de CVO
- Uitvoeren van de door deskundigen geadviseerde maatregelen
- Een intensivering van het monitoringsprogramma bij wilde varkens met virologisch onderzoek
- Naargelang de grootte van de populatie, een aantal dieren doden in het betreffend natuurgebied en de gedode dieren onderwerpen aan een KVP-onderzoek
- Samenwerken bij het opstellen van een uitroeiingsprogramma met buurlanden (overeenkomstig artikel 16 Richtlijn 2001/89/EG)
- Informeren betrokken LNV directies
- Informeren en adviseren van bedrijfsleven
- Informeren van basisoverleg Natuur en Dierziekten
- Informeren en adviseren van jagers, wildbeheerders en jachtopzieners
- Informeren en adviseren van hobbyhouders, kinderboerderijen en dierentuinen
- Informeren en adviseren Ministerie van defensie

Adviezen:

- Advies aan veehouderijbedrijven:
  - Extra aandacht voor hygiëne
- Advies aan jagers en jachtopzieners:
  - Extra aandacht voor hygiëne
  - Mogelijk schorsen van de jacht
  - Mogelijk verbod op voederen van wilde varkens
- Advies Ministerie van defensie:
  - Militaire oefeningen en –verplaatsingen in militaire terreinen in een gebied met mogelijke KVP-besmetting op schorten

4.5 Crisisfase

De crisisfase gaat in op het moment van een bevestigde uitbraak van klassieke varkenspest bij gehouden varkens, of wilde varkens in Nederland.

4.5.1 Crisisfase Scenario H:

Eerste klassieke varkenspest uitbraak (wel/niet voortvloeiend uit een ernstige verdenking) in Nederland:

Maatregelen:

- Indien nog niet gebeurd, ruimen besmet bedrijf, waarbij de kadavers direct worden afgevoerd naar de destructor.
- Preventief ruimen van de diercontactbedrijven, hiermee worden bedrijven bedoeld die in de risicovolle periode dieren hebben ontvangen van of geleverd aan het besmette bedrijf, waarbij de kadavers direct worden afgevoerd naar de destructor.
- Instellen van een tijdelijke standstill in Nederland gedurende 72 uur (zie maatregelenpakket Standstill)

Varkensarm gebied

- Instellen van een 3 km beschermingsgebied rond het besmet bedrijf
- Instellen van een 10 km toezichtsgebied rond het besmet bedrijf (zie maatregelenpakket Beschermingsgebied/toezichtsgebied/vervoersverbodgebied)

Varkensdicht gebied

- Instellen van een 1 km vaccinatiegebied rond het besmet bedrijf
- De gevaccineerde dieren pas 3 weken na vaccinatie ruimen
- Instellen van een 3 km beschermingsgebied rond het besmet bedrijf
- Instellen van een 10 km toezichtsgebied rond het besmette bedrijf (zie maatregelenpakket Beschermingsgebied/toezichtsgebied/vervoersverbodgebied)

- Instellen van een fokverbod in het B/T-gebied
- Na 72 uur de compartimentering activeren. Dit verwerken in eventuele overige regelingen reeds ingesteld in de aandachtsfase. Instellen van de compartimenten met onderscheid in maatregelenpakket voor compartiment waarin besmette haard is gelegen (zie maatregelenpakket compartiment besmette haard) en overige compartimenten (zie maatregelenpakket compartiment vrij)
- Uitvoering van de ingestelde Europese maatregelen t.a.v. de export van levende dieren en producten van dierlijke oorsprong
- Bijeenroepen crisisstaf
- Bijeenroepen van basisoverleg
- Informeren en adviseren van bedrijfsleven
- Informeren van basisoverleg Natuur en Dierziekten
- Informeren en adviseren van hobbyhouders, kinderboerderijen en dierentuinen

Optionele maatregelen

- Informeren van jagers, wildbeheerders en jachtopzieners

Optionele welzijnsmaatregelen:

Afhankelijk van de duur van de maatregelen dienen extra regelingen / ontheffingen voor de volgende diergroepen / situaties voorzien te worden:

- Toestaan, onder stringente voorwaarden, van vervoer van hoogdrachtige varkens
- Instellen van een slachtregeling in het toezichtsgebied indien het ingesloten gebied verder rustig blijft (minimaal 30 dagen na datum van het instellen van het gebied)

Adviezen:

- Geen advies tot sluiting van natuurterreinen
- Advies aan veehouderijbedrijven:
  - Voorbereidingen treffen voor het creëren van noodvoorzieningen om te voorzien in extra mogelijkheden voor stalling van de dieren
  - Voorbereidingen treffen voor het creëren van noodvoorzieningen t.b.v. mestopslag
  - Extra aandacht voor hygiëne
  - Binnenhouden varkens
- Aanvullend advies aan hobbyhouders, kinderboerderijen en dierentuinen:
  - Afschermen varkens van publiek

4.5.2 Crisisfase scenario I:

Ernstige verdenking bij gehouden varkens naast een uitbraak van klassieke varkenspest in Nederland

Maatregelen aanvullend op die van de 1e uitbraak:

- Preventief ruimen van het ernstig verdacht bedrijf, waarbij de kadavers direct worden afgevoerd naar de destructor.
- Instellen van een 10 km vervoersverbodgebied indien de standstill niet meer van kracht is (zie maatregelenpakket Beschermingsgebied/toezichtsgebied/vervoersverbodgebied)

4.5.3 Crisisfase scenario J

Nieuwe klassieke varkenspest uitbraken in Nederland:

- **nieuwe uitbra(a)k(en) bij gehouden varkens binnen bestaand beschermings- en / of toezichtsgebied**
- **nieuwe uitbraken bij gehouden varkens buiten bestaand beschermings- en / of toezichtsgebied; binnen compartiment**
- **nieuwe uitbra(a)ken bij gehouden varkens gelegen buiten het compartiment met de besmette haard**

Maatregelen aanvullend op die van de 1e uitbraak:

- Ruimen besmet bedrijf (indien nog niet geruimd), waarbij de kadavers direct worden afgevoerd naar de destructor.
- Preventief ruimen diercontactbedrijven, hiermee worden bedrijven bedoeld die in de risicovolle periode dieren hebben ontvangen van of geleverd aan het besmette bedrijf, waarbij de kadavers direct worden afgevoerd naar de destructor.
- Instellen van 10 km vervoersverbodgebied rond diercontactbedrijven als standstill niet meer van kracht is, totdat blijkt dat de uitslag negatief is (zie maatregelenpakket Beschermingsgebied/toezichtsgebied/vervoersverbodgebied)

Varkensarm gebied

- Instellen van een 3 km beschermingsgebied rond het besmet bedrijf
- Instellen van een 10 km toezichtsgebied rond het besmet bedrijf (zie maatregelenpakket Beschermingsgebied/toezichtsgebied/vervoersverbodgebied)

Varkensdicht gebied

- Instellen van een 1 km vaccinatiegebied rond het besmet bedrijf
- De gevaccineerde dieren pas 3 weken na vaccinatie ruimen.
- Instellen van een 3 km beschermingsgebied rond het besmet bedrijf
- Instellen van een 10 km toezichtsgebied rond het besmette bedrijf (zie maatregelenpakket Beschermingsgebied/toezichtsgebied/vervoersverbodgebied)
- Instellen van een fokverbod in het B/T-gebied
- 72 uur na de eerste uitbraak de compartimentering activeren. Dit verwerken in eventuele overige regelingen reeds ingesteld in de aandachtsfase. Instellen van de compartimenten met onderscheid in maatregelenpakket voor compartiment waarin besmette haard is gelegen (zie maatregelenpakket compartiment besmette haard) en overige compartimenten (zie maatregelenpakket compartiment vrij)
- Uitvoering van de ingestelde Europese maatregelen t.a.v. de export van levende dieren en producten van dierlijke oorsprong
- Bijeenroepen crisisstaf
- Bijeenroepen van basisoverleg
- Informeren en adviseren van bedrijfsleven
- Informeren van basisoverleg Natuur en Dierziekten
- Informeren en adviseren van hobbyhouders, kinderboerderijen en dierentuinen

Optionele maatregelen:

- Informeren van jagers, wildbeheerders en jachtopzieners
- Bij meer dan 3 extra haarden of bij meerdere uitbraken buiten bestaande B/T-gebieden nadenken over een aangepast vaccinatiegebied met daar om heen een 10 km toezichtsgebied (zie maatregelenpakket Beschermingsgebied/toezichtsgebied/vervoersverbodgebied)
Het bepalen van de grootte van het vaccinatiegebied wordt mede in relatie gebracht met de verstreken tijd sinds de vervoersverboden en de hygiënemaatregelen die voor dat gebied waren ingesteld.

De grootte en de vorm van het vaccinatiegebied worden bepaald door de volgende criteria:

- spreiding
- snelheid van spreiding
- fysisch-geografische grenzen
- virulentie van de stam
- varkensdichtheid van betreffende gebied

Optionele welzijnsmaatregelen:

Afhankelijk van de duur van de maatregelen dienen extra regelingen / ontheffingen voor de volgende diergroepen / situaties voorzien te worden:

- Toestaan, onder stringente voorwaarden, van vervoer van hoogdrachtige varkens
- Instellen van een regeling waarbij aan de veehouder de mogelijkheid geboden wordt tot overname van zeer jonge biggen
- Instellen van een slachtregeling in het toezichtsgebied indien het ingesloten gebied verder rustig blijft (minimaal 30 dagen na datum van het instellen van het gebied)
- De eerste 6 weken zal geen opkoopregeling ingesteld worden, om verspreiding van het virus door transportbewegingen zoveel mogelijk te voorkomen. Echter na verloop van tijd, wanneer het dierenwelzijn in het gedrang komt, de opkoop van kracht laten gaan.

Adviezen:

- Geen advies tot sluiting natuurterreinen
- Advies aan veehouderijbedrijven:
  - Voedervoorraad van minimaal 3 dagen inslaan op bedrijven met varkens
  - Voorbereidingen treffen voor het creëren van noodvoorzieningen om te voorzien in extra mogelijkheden voor stalling van de dieren
  - Voorbereidingen treffen voor het creëren van noodvoorzieningen t.b.v. mestopslag.
  - Extra aandacht voor hygiëne
  - Binnenhouden varkens
- Aanvullend advies aan hobbyhouders, kinderboerderijen en dierentuinen:
  - Afschermen varkens van publiek

4.5.9 Crisisfase scenario K

klassieke varkenspest uitbra(a)ken bij wilde varkens (virologisch positief) (wel of niet voortvloeiend uit een verdenking) in Nederland:

Maatregelen:

- Uitvoering van de ingestelde Europese maatregelen (overeenkomstig artikel 15 Richtlijn 2001/89/EG)
- Bij elkaar roepen groep van deskundigen bestaande uit dierenartsen, jagers, wildbiologen en epizootiologen, welke adviseert over te nemen maatregelen, de SG beslist op basis van een advies van de CVO :
  - Afbakenen besmette gebied
  - Vaststellen van passende maatregelen ter aanvulling op de Europese maatregelen, zoals schorsen van de jacht, verbod op voeren van wilde varkens
  - Opstellen van een uitroeiingsprogramma
- Instellen van een afgebakend besmet gebied
- Uitvoeren van geadviseerde maatregelen ter aanvulling op de Europese maatregelen, zoals schorsen van de jacht, verbod op voeren van wilde varkens, afsluiten betreffende natuurgebied voor b.v. wandelaars of militairen
- Onder officieel toezicht stellen van varkensbedrijven in afgebakende besmette gebied. De dieren onderwerpen aan een KVP-onderzoek.
- Ophokplicht voor varkens van bedrijven in afgebakende besmette gebied
- Vervoersverbod voor varkens van bedrijven in afgebakende besmette gebied
- Vervoersverbod voor levende producten van varkens (sperma) van bedrijven in afgebakende besmette gebied
- Naargelang de grootte van de populatie, een aantal dieren doden in het betreffend natuurgebied en de gedode dieren onderwerpen aan een KVP-onderzoek
- Intensivering van het monitoringsprogramma bij wilde varkens met virologisch onderzoek
- Samenwerken bij het opstellen van een uitroeiingsprogramma met buurlanden (overeenkomstig artikel 16 Richtlijn 2001/89/EG)
- Bijeenroepen crisisstaf
- Informeren en adviseren van bedrijfsleven
- Informeren en adviseren van basisoverleg Natuur en Dierziekten
- Informeren en adviseren van jagers, wildbeheerders en jachttopzieners
- Informeren en adviseren van hobbyhouders, kinderboerderijen en dierentuinen
- Informeren en adviseren Ministerie van defensie

Optionele maatregelen

- Instellen van een buffergebied met extra maatregelen (voorlichting, controle reguliere bedrijven, vervoersbeperkingen etc.) rondom het afgebakende besmette gebied
- Afsluiten voor het publiek en afrasteren van het afgebakende besmette gebied/ natuurgebied
- Betrokkenen verzoeken om boswerkzaamheden op te schorten

Adviezen:

- Advies aan veehouderijbedrijven:
  - Voedervoorraad van minimaal 3 dagen inslaan op bedrijven met varkens
  - Voorbereidingen treffen voor het creëren van noodvoorzieningen om te voorzien in extra mogelijkheden voor stalling van de dieren
  - Voorbereidingen treffen voor het creëren van noodvoorzieningen t.b.v. mestopslag.
  - Extra aandacht voor hygiëne
  - Binnenhouden varkens
- Aanvullend advies aan hobbyhouders, kinderboerderijen en dierentuinen:
  - Afschermen varkens van publiek
- Advies aan jagers:
  - Extra aandacht voor hygiëne
  - Mogelijk schorsen van de jacht

- Advies Ministerie van defensie:
  - militaire oefeningen en –verplaatsingen in militaire terreinen in een gebied met KVP-besmetting op schorten
  - R&O-regime voor militaire troepen en materieel afkomstig uit een gebied met KVP-besmetting

4.6 Fase van buitengewone omstandigheden

In de fase van buitengewone omstandigheden is er een dusdanig explosieve toename van uitbraken van varkenspest in Nederland, dat de epidemie veterinair of logistiek niet meer in de hand te houden is. Vitale belangen staan op het spel, of er is sprake van ernstige maatschappelijke ontwrichting. Normale bevoegdheden zijn niet meer toerijkend om de crisis te bezweren, er kunnen noodwetten van kracht zijn.

4.6.1 Fase van buitengewone omstandigheden scenario L

Explosieve toename van nieuwe uitbraken buiten compartiment met besmette haard in Nederland

De fase gaat in wanneer het omslagpunt bereikt is waarop besloten wordt om ondanks de mogelijk gevolgen de gevaccineerde dieren in leven te laten. Het gaat dan om een situatie waarbij te verwachten is dat de economische voordelen van het preventief ruimen niet meer opwegen tegen de maatschappelijke problemen.

4.7 Afbouwfase

De afbouwfase gaat in op het moment dat er geen onverwachte uitbraken van varkenspest meer zijn in Nederland en de bestaande uitbraken onder controle zijn. De crisisorganisatie wordt afgebouwd wanneer alle ingesloten gebieden zijn opgeheven.

De afbouw kan pas in detail tijdens de crisis uitgewerkt worden in relatie tot de toestand in Nederland en omliggende landen.

Tevens is de virulentie van de stam mede bepalend voor de inhoud van het maatregelenpakket en tempo van uitvoering tijdens de afbouw. Van belang hierbij is dat bij het screenen van bedrijven wordt geïnventariseerd of het woon- en bedrijfsgebied en het bedrijfsgebied met en zonder varkens goed van elkaar gescheiden is (zie bijlage). Bij een goede scheiding kan er eerder afgebouwd worden. De afbouw van de maatregelenpakketten is beschreven in hoofdstuk 6.

4.7.1 Geen onverwachte uitbraken van varkenspest meer in Nederland en de bestaande uitbraken zijn onder controle

Versoepeling / opheffingen exportverboden / importverboden wordt bepaald door de EU beschikking.

Opheffen afgebakende besmette gebied (wilde varkens) en bijbehorende maatregelen wordt bepaald door de EU beschikking

Opheffen beschermings- en toezichtsgebied indien geen vaccinatie heeft plaatsgevonden:
Termijn: na afronding eindscreening welke plaatsvindt minimaal 30 dagen na het ruimen en voorlopige ontsmetting van het laatste besmet bedrijf.

Opheffen beschermings- en toezichtsgebied indien vaccinatie heeft plaatsgevonden:
Termijn is afhankelijk van de beschikking, maar waarschijnlijk 1 maand na ruiming van het laatste aanwezige gevaccineerde dier

Opheffen landelijk verzamelverbod:
Ten laatste bij opheffing van het laatste gebied

Opheffen fokverbod varkens:
Vanaf het moment van instellen van het fokverbod zal iedere twee weken worden herbezien of opheffen van het fokverbod mogelijk is op grond van de verachte lengte en omvang van de epidemie. Het fokverbod varkens wordt ten laatste opgeheven bij het opheffen van het B/T-gebied.

Opheffen van de regeling voor de opkoop van zeer jonge biggen en de opkoop van andere varkens
Naar gelang de stand en ernst van de situatie

Aanpassing van de compartimenteringsregeling:
Naar gelang de stand en ernst van de situatie

Opheffen compartimenteringsregeling:
Na opheffing alle B/T-gebieden.

Herbevolkingsregeling:
De herbevolkingsregeling schrijft extra eisen voor waaraan een bedrijf dat wil herbevolken na ruiming moet voldoen. Na de klassieke varkenspest crisis in 97 is gebleken dat die bedrijven die zelfs enige jaren na de ruiming opnieuw op wilden starten aan deze herbevolkingsregeling moesten voldoen. Nu is bepaald dat de herbevolkingsregeling een jaar na de datum waarop Nederland vrij is verklaard van klassieke varkenspest vervalt.

Evaluatie
Evalueren beleidsmaatregelen en zonodig aanpassen draaiboek

5 Maatregelenpakketten

5.1 Maatregelenpakket standstill

5.1.1 Vee

Het vervoer van vee alsmede de verplaatsing van vee over de openbare weg zonder vervoermiddel is in geheel Nederland niet toegestaan. Uitgezonderd is vervoer van paarden in levensbedreigende situaties naar een gespecialiseerde kliniek.

5.1.2 Pluimvee

Het vervoer van pluimvee alsmede verplaatsing van pluimvee over de openbare weg zonder vervoermiddel, is in geheel Nederland niet toegestaan. Uitgezonderd hierop is het vervoer van eendagskuikens die rechtstreeks vervoerd worden naar een bedrijf. De aflevering van de kuikens dient te gebeuren op de openbare weg welke grenst aan het ontvangende bedrijf.

5.1.3 Levende producten

Het vervoer van levende producten (sperma) van varkens is in geheel Nederland niet toegestaan.

5.1.4 Mest

Het vervoer van mest van vee of pluimvee is in geheel Nederland niet toegestaan. Voor kalvergiër die per buis naar een centrale mestverwerker wordt afgevoerd wordt een uitzondering gemaakt. Aanwenden van mest, ook op het eigen bedrijf, is niet toegestaan. Het rechtstreeks vervoer van behandelde en verpakte mest vanaf de detailhandelaar naar de consument is toegestaan.

5.1.5 Melk

Ophalen van rauwe melk op bedrijven waar varkens aanwezig zijn is verboden, tenzij deze melk direct wordt afgevoerd naar de melkfabriek, de wielkasten gereinigd en ontsmet worden alvorens het bedrijf te verlaten (op basis van een door de RVV goedgekeurd hygiëneprotocol) en de chauffeur een registratie bijhoudt met vermelding van het adres en plaats van het bezochte bedrijf, de hoeveelheid vervoerde melk, de gereden route en datum en tijdstip van het vervoer.

5.1.6 Diervoeders

De aan- en afvoer voer van diervoeder op bedrijven met varkens is verboden. Uitgezonderd hierop zijn voeders bestemd voor slacht- en legpluimvee, kalveren en pelsdieren. Het vervoer van diervoeder naar bedrijven zonder varkens is mogelijk indien de vervoerder een register bijhoudt met vermelding van het adres en plaats van het bezochte bedrijf en datum en tijdstip van het vervoer.

5.1.7 Bezoekers

Bezoekers mogen op bedrijven met varkens in heel Nederland het **bedrijfsgedeelte** niet betreden. Bij een goede scheiding tussen woon- en bedrijfsgedeelte geldt het bezoekersverbod alleen voor het bedrijfsgedeelte. Bij een goede scheiding van het bedrijfsgedeelte tussen de varkens en de overige dieren, geldt het bezoekersverbod alleen voor het varkensgedeelte. Indien geen goede scheiding gemaakt kan worden geldt het bezoekersverbod voor het hele bedrijfsgedeelte (bijv ook voor runderinseminatoren)(zie bijlage)

Uitgezonderd hierop zijn:

- Personen die de rauwe melk of diervoeders volgens de vastgestelde regels vervoeren
- Monteurs en loonwerkers, dierenartsen en bedrijfsverzorgers mogen de bedrijven enkel betreden ter verhelping van situaties waarbij de diergezondheid acuut in gevaar komt
- Tevens zijn uitgezonderd de politie, huisartsen, ambulance, brandweer en andere noodhulpdiensten en hun materieel
- Brandstofleveranciers, N₂-leverancier, aanlegger van noodbassin / mestzakken / noodvoorziening stalling

Bezoekers van het bedrijfsgedeelte dienen zich te houden aan een door de RVV goedgekeurd hygiëneprotocol, waarin onder andere is opgenomen dat auto's van bezoekers aan de openbare

weg blijven of indien dit onmogelijk is goed gereinigd en ontsmet worden bij het verlaten van het bedrijf.

De HBD-regeling blijft van toepassing. Dit betekent onder andere dat de bezoeker bij het betreden en verlaten van het bedrijf / stal R&O dienen te ondergaan. De eigenaar houdt een register bij van de bezoekers teneinde, indien nodig, de personen te kunnen traceren. Tevens dient er zo veel mogelijk gebruik gemaakt te worden van de gereedschappen aanwezig op het bedrijf. Indien dit niet mogelijk is dienen de gereedschappen gereinigd en ontsmet te worden vooraleer deze het bedrijf verlaten.

Indien van bovengenoemde personen tevens ook het voertuig op het terrein moet komen dienen de wielkasten alsmede de voorwerpen gereinigd en ontsmet te worden alvorens het terrein / bedrijf te verlaten. Betreffende persoon dient een register bij te houden met vermelding van het adres en plaats van het bezochte bedrijf, de hoeveelheid opgehaalde of afgeleverde goederen, de gereden route en datum en tijdstip van het vervoer.

5.1.8 Destructiemateriaal

Destructiemateriaal moet opgehaald worden via een door de RVV goedgekeurde route, het transport dient onder hygiënische condities te geschieden, R&O dient plaats te vinden bij aankomst en vertrek van het bedrijf en de chauffeur dient R&O maatregelen te nemen bij het in- en uitstappen (op basis van een door de RVV goedgekeurd hygiëneprotocol)

5.1.9 Vervoermiddelen

Vervoer van vervoermiddelen van vee of pluimvee, of van mest van vee of pluimvee is in heel Nederland niet toegestaan m.u.v. het vervoer noodzakelijk voor het vervoer van eendagskuikens.

5.2 Maatregelpakket beschermingsgebied/ toezichtgebied/ vervoersverbodgebied

5.2.1 Vee

Het vervoer van vee alsmede verplaatsing van vee over de openbare weg zonder vervoermiddel is niet toegestaan. Dit geldt voor vervoer uit het omschreven gebied, binnen het omschreven gebied en naar het omschreven gebied. Vervoer van vervoermiddelen van vee uit, binnen en naar het omschreven gebied is niet toegestaan. Uitgezonderd is vervoer van paarden in levensbedreigende situaties naar een gespecialiseerde kliniek. In geval van zwaarwegende economische belangen, mogen paarden van bedrijven zonder varkens, éénmalig het B/T-gebied verlaten onder voorwaarden van ontheffing door de RVV, registratie van transport en R&O (op basis van een door de RVV goedgekeurd hygiëneprotocol).

Na de screening kan het vervoersverbod trapsgewijs afgebouwd worden. Bijvoorbeeld eerst het vervoer van paarden in het algemeen, dan het vervoer van andere dieren dan varkens naar het slachthuis, dan het vervoer van andere dieren dan varkens naar bedrijven zonder varkens en tenslotte het vervoer van varkens naar het slachthuis. Vervoermiddelen die vee vervoeren in een B/T gebied mogen pas na uitgebreide R&O en 3 dagen stilstand buiten het B/T gebied gebruikt worden. Voor vervoermiddelen die varkens hebben vervoerd geldt als extra eis dat ze het gebied niet mogen verlaten zonder inspectie en toestemming van de RVV.

5.2.2 Pluimvee

Het vervoer van pluimvee alsmede verplaatsing van pluimvee over de openbare weg zonder vervoermiddel is niet toegestaan. Dit geldt voor vervoer uit het omschreven gebied, binnen het omschreven gebied en naar het omschreven gebied.

Uitgezonderd hierop is:

- het vervoer van eendagskuikens, die rechtstreeks vervoerd worden naar een bedrijf zonder varkens
- het vervoer van eendagskuikens, die rechtstreeks vervoerd worden naar een bedrijf met varkens mits afgeleverd aan de openbare weg
- het vervoer van pluimvee, vanaf een bedrijf zonder varkens
- het vervoer van pluimvee vanaf een bedrijf met varkens, die rechtstreeks vervoerd worden naar een slachthuis

Indien vervoer plaats vindt vanaf of naar een bedrijf met varkens dienen de wielkasten gereinigd en ontsmet te worden bij het verlaten van het bedrijf (op basis van een door de RVV goedgekeurd hygiëneprotocol) De vervoerder dient een register bij te houden met vermelding van het adres en plaats van het bezochte bedrijf en datum en tijdstip van het vervoer. Vervoermiddelen die pluimvee vervoeren in een B/T gebied mogen pas na uitgebreide R&O en 3 dagen stilstand buiten het B/T gebied gebruikt worden.

5.2.3 Levende producten

Voor het leveren van levende producten van niet gevoelige dieren zijn er geen beperkingen. Het leveren van levende producten (sperma) van varkens aan bedrijven met varkens is alleen toegestaan aan de openbare weg grenzend aan het bedrijf van bestemming. Een KI-station in het B/T-gebied mag geen levende producten leveren

5.2.4 Mest

Algemeen

Het vervoer van mest van vee of pluimvee, afkomstig van bedrijven met varkens is niet toegestaan.

Uitgezonderd hierop zijn kalvergier en mestmonsters welke onder stringente voorwaarden afgevoerd kunnen worden (op basis van een door de RVV goedgekeurd protocol)

Het rechtstreeks vervoer van behandelde en verpakte mest vanaf de detailhandelaar naar de consument is toegestaan.

Na de screening kan het vervoersverbod voor mest van bedrijven met andere dieren dan varkens onder voorwaarden toegestaan worden. Het vervoermiddel moet alvorens het bedrijf te verlaten gereinigd en ontsmet worden. De vervoerder dient een register bij te houden met vermelding van het adres en plaats van het bezochte bedrijf, de hoeveelheid vervoerde mest, de gereden route en datum en tijdstip van het vervoer. Vervoermiddelen die mest vervoeren in een B/T gebied mogen pas na uitgebreide R&O en 3 dagen stilstand buiten het B/T gebied gebruikt worden.

Mestproblemen

Bij vaststelling van mestproblemen is het toegestaan noodvoorzieningen op het bedrijf te plaatsen en/of kan afvoer van mest plaatsvinden. De afvoer geschiedt onder toezicht naar een aangewezen tussenopslagplaats of installatie voor mestverwerking in het gebied. Het vervoermiddel alsmede de voorwerpen dienen gereinigd en ontsmet te worden alvorens het terrein te betreden en te verlaten zowel van bedrijf als van tussenopslagplaats (op basis van een door de RVV goedgekeurd hygiëneprotocol). Bij toenemende mestproblemen is afzet naar centrale opslagplaats of installatie voor mestverwerking buiten het gebied onder voorwaarden mogelijk (onthefing RVV).

Moment waarop vervoer/aanwending weer toegestaan is

De mest van bedrijven, gelegen in het toezichtsgebied doch buiten het ruimings- of vaccinatiegebied, kan vanaf 14 dagen na laatste ruiming of vaccinatie aangewend worden op de belendende percelen (percelen grenzend aan het bedrijf, waarbij geen vervoer over de openbare weg nodig is) of afgevoerd worden naar een centrale opslagplaats of installatie voor mestverwerking gelegen in het toezichtsgebied.

Mestaanwending

De aanwending van mest mag uitsluitend per mestinjectie volgens het Besluit Gebruik Meststoffen.

De aanwending van pluimveemest dient plaats te vinden volgens het Besluit Gebruik Meststoffen.

5.2.5 Melk

Ophalen van rauwe melk op bedrijven waar varkens aanwezig zijn, is verboden tenzij de wielkasten en voorwerpen gereinigd en ontsmet worden alvorens het bedrijf te verlaten op basis van een door de RVV goedgekeurd hygiëneprotocol en de chauffeur een registratie bijhoudt met vermelding van het adres en plaats van het bezochte bedrijf en datum en tijdstip van het vervoer. Een vervoermiddel dat in het T-gebied melk heeft opgehaald van een bedrijf met varkens, moet gereinigd en ontsmet worden op de melkfabriek alvorens het buiten het T-gebied melk op kan halen van bedrijven met varkens.

5.2.6 Diervoeders

Het vervoer van diervoeders, inclusief ruwvoer voor vee of pluimvee of vervoermiddelen voor diervoeders, vanaf een bedrijf met varkens is verboden.

Voor het overige vervoer van diervoeders dient de vervoerder een register bij te houden met vermelding van het adres en plaats van het bezochte bedrijf, en datum en tijdstip van het vervoer. Bij het verlaten van het terrein dienen de wielkasten en voorwerpen gereinigd en ontsmet te worden (op basis van een door de RVV goedgekeurd hygiëneprotocol)

5.2.7 Bezoekers

Bezoekers en personen mogen op bedrijven met varkens, gelegen in het omschreven gebied het bedrijfsgebied niet betreden. Bij een goede scheiding tussen woon- en bedrijfsgebied geldt het bezoekersverbod alleen voor het bedrijfsgebied. Bij een goede scheiding van het bedrijfsgebied tussen de varkens en de overige dieren, geldt het bezoekersverbod alleen voor het varkensgebied. Indien geen goede scheiding gemaakt kan worden geldt het bezoekersverbod voor het hele bedrijfsgebied (bijv ook voor runderinseminatoren)(zie bijlage)

Uitgezonderd hierop zijn:

- Personen die het pluimvee volgens de vastgestelde regels vervoeren
- Personen die de rauwe melk, de mest of diervoeders volgens de vastgestelde regels vervoeren
- Monteurs en loonwerkers mogen de bedrijven enkel betreden ter verhelping van situaties waarbij de diergezondheid acuut in gevaar komt
- Dierenartsen en bedrijfsverzorgers
- Tevens zijn uitgezonderd de, politie, huisartsen, ambulance, brandweer en andere noodhulpdiensten en hun materieel
- Brandstofleveranciers, N2-leverancier, aanlegger van noodbassin / mestzakken / noodvoorziening stalling

Bezoekers van het bedrijfsgebied dienen zich te houden aan een door de RVV goedgekeurd hygiëneprotocol, waarin onder andere is opgenomen dat auto's van bezoekers aan de openbare weg blijven of indien dit onmogelijks is goed gereinigd en ontsmet worden bij het verlaten van het bedrijf.

De HBD-regeling blijft van toepassing. Dit betekent dat de bezoeker bij het betreden en verlaten van het bedrijf / stal R&O dient te ondergaan. De eigenaar houdt een register bij van de bezoekers teneinde, indien nodig, de personen te kunnen traceren.

Tevens dient er zo veel mogelijk gebruik gemaakt te worden van de gereedschappen aanwezig op het bedrijf. Indien dit niet mogelijk is dienen de gereedschappen gereinigd en ontsmet te worden vooraleer deze het bedrijf verlaten.

Indien van bovengenoemde personen tevens ook het voertuig op het terrein moet komen dienen de wielkasten alsmede de voorwerpen gereinigd en ontsmet te worden alvorens het terrein / bedrijf te verlaten. Betreffende persoon dient een register bij te houden met vermelding van het adres en plaats van het bezochte bedrijf, de hoeveelheid opgehaalde of afgeleverde goederen, de gereden route en datum en tijdstip van het vervoer.

5.2.8 Destructiemateriaal

Destructiemateriaal mag opgehaald worden door Rendac, volgens een door de RVV goedgekeurde route, het transport dient onder hygiënische condities te geschieden, R&O dient plaats te vinden bij aankomst en vertrek van het bedrijf en de chauffeur dient R&O maatregelen te nemen bij het in- en uitstappen en het vervoermiddel (op basis van een door de RVV goedgekeurd protocol) .

5.2.9 Fokverbod voor varkens

In elk B/T gebied wordt onmiddellijk een fokverbod voor varkens van kracht.

5.3 Maatregelenpakket compartiment besmette haard

5.3.1 Vee

Het vervoer van varkens alsmede verplaatsing van varkens over de openbare weg zonder vervoermiddel is niet toegestaan. Dit geldt voor vervoer uit het omschreven compartiment, binnen het omschreven compartiment en naar het omschreven compartiment. Ook het vervoer van vee van bedrijven met varkens naar een ander bedrijf met varkens zowel binnen het omschreven en uit het compartiment is verboden. Het vervoer van de overige niet gevoelige dieren mag.

Indien vervoer is toegestaan dienen de wielkasten en voorwerpen gereinigd en ontsmet te worden bij het verlaten van een bedrijf met varkens (hygiëneprotocol) De HBD-regeling blijft van kracht. Transport van dieren in het kader van het dierenwelzijn (vb hoogdrachtige varkens), is alleen mogelijk onder stringente voorwaarden (zoals een welzijnsverklaring van de dierenarts), binnen compartiment.

5.3.2 Pluimvee

Het vervoer van pluimvee van bedrijven met varkens naar een ander bedrijf met varkens zowel binnen het omschreven en uit het compartiment is verboden. Het overige vervoer van pluimvee is toegestaan.

5.3.3 Levende producten

Voor het leveren van levende producten van niet gevoelige dieren zijn er geen beperkingen. Het leveren van levende producten (sperma) van varkens aan bedrijven met varkens is alleen toegestaan aan de openbare weg grenzend aan het bedrijf van bestemming. Een KI-station in het compartiment met de besmette haard mag geen levende producten leveren

5.3.4 Mest

Algemeen

Het vervoer van mest van varkens of mest van (pluim)vee, afkomstig van bedrijven met varkens, is niet toegestaan.

Uitgezonderd hierop zijn kalvergieter en mestmonsters welke onder stringente voorwaarden kunnen afgevoerd worden (op basis van een door de RVV goedgekeurd protocol).

Het vervoer van mest van bedrijven met andere dieren dan varkens, is mogelijk binnen het compartiment en mits het vervoermiddel alvorens het bedrijf te verlaten gereinigd en ontsmet wordt. De vervoerder dient een register bij te houden met vermelding van het adres en plaats van het bezochte bedrijf, de hoeveelheid vervoerde mest, de gereden route en datum en tijdstip van het vervoer.

Het rechtstreeks vervoer van behandelde en verpakte mest vanaf de detailhandelaar naar de consument is toegestaan.

Mestproblemen

Bij vaststelling van mestproblemen op bovengenoemde bedrijven is het toegestaan noodvoorzieningen op het bedrijf te plaatsen en / of kan afvoer van mest plaatsvinden. De afvoer (minimaal een week na afloop van de standstill) geschiedt onder toezicht naar een aangewezen tussenopslagplaats of installatie voor mestverwerking in het compartiment. Het vervoermiddel alsmede de voorwerpen dienen gereinigd en ontsmet te worden bij het betreden en verlaten van het zowel van bedrijf als tussenopslagplaats (op basis van een door de RVV goedgekeurd hygiëneprotocol). Bij toenemende mestproblemen is afzet naar centrale opslagplaats of installatie voor mestverwerking buiten het compartiment onder voorwaarden mogelijk (onthefing RVV).

Moment waarop vervoer/aanwending weer toegestaan is:

De mest van bedrijven in het compartiment kan na 14 dagen (na laatste ruiming of vaccinatie) aangewend worden op de belendende percelen(percelen grenzend aan het bedrijf, waarbij geen vervoer over de openbare weg nodig is) of afgevoerd worden naar een centrale opslagplaats of installatie voor mestverwerking gelegen in het compartiment.

Mestaanwending

De aanwending van mest mag uitsluitend per mestinjectie volgens het Besluit Gebruik Meststoffen.

De aanwending van pluimveemest dient plaats te vinden volgens het Besluit Gebruik Meststoffen. Stuifbestrijding is mogelijk op basis van een uitzonderingsregeling

5.3.5 Melk

Ophalen van rauwe melk op bedrijven (incl. zelfzuivelaars) waar varkens aanwezig zijn is verboden tenzij, de wielkasten en voorwerpen gereinigd en ontsmet worden alvorens het bedrijf te verlaten op basis van een door de RVV goedgekeurd hygiëneprotocol en de chauffeur een registratie bijhoudt met vermelding van het adres en plaats van het bezochte bedrijven datum van het vervoer. Een vervoermiddel dat in het besmette compartiment melk heeft opgehaald van een bedrijf met varkens, moet gereinigd en ontsmet worden op de melkfabriek alvorens het buiten het compartiment melk op kan halen van bedrijven met varkens.

5.3.6 Diervoeders

Het vervoer van diervoedergrondstoffen en het vervoer van voeders voor gezelschapsdieren is niet aan beperkingen onderhevig.

Het vervoer van voeders naar bedrijven met varkens is toegestaan binnen de compartimenten. Vrachtwagens mogen vanaf een mengvoederbedrijf in het vrije compartiment naar het compartiment met besmette haard en vice versa rijden om binnen het compartiment met besmette haard verschillende bedrijven te bevoorraden. Er mogen met hetzelfde vervoermiddel echter geen bedrijven in vrije compartimenten aangedaan worden.

De vervoerder dient een register bij te houden met vermelding van het adres en plaats van het bezochte bedrijf, en herkomst ruwvoer, en datum van het vervoer. Bij het verlaten van het bedrijf met varkens dienen de wielkasten en voorwerpen gereinigd en ontsmet te worden (hygiëneprotocol). Het vervoer van voeders naar bedrijven zonder varkens is niet gecompartmenteerd.

5.3.7 Bezoekers

Bezoekers mogen op bedrijven met varkens in het besmette compartiment het **bedrijfs gedeelte** niet betreden. Bij een goede scheiding tussen woon- en bedrijfs gedeelte geldt het bezoekersverbod alleen voor het bedrijfs gedeelte. Bij een goede scheiding van het bedrijfs gedeelte tussen de varkens en de overige dieren, geldt het bezoekersverbod alleen voor het varkens gedeelte. Indien geen goede scheiding gemaakt kan worden geldt het bezoekersverbod voor het hele bedrijfs gedeelte (bijv ook voor runderinseminatoren) (zie bijlage)

Uitgezonderd hierop zijn:

- Personen die het (pluim)vee volgens de vastgestelde regels vervoeren
- Personen die de rauwe melk, mest of diervoeders volgens de vastgestelde regels vervoeren
- Monteurs en loonwerkers mogen de bedrijven enkel betreden ter verhelping van situaties waarbij de diergezondheid acuut in gevaar komt
- Dierenartsen en bedrijfsverzorgers
- Tevens zijn uitgezonderd de politie, huisartsen, ambulance, brandweer en andere noodhulpdiensten en hun materieel.
- Tenslotte zijn uitgezonderd brandstofleveranciers, N₂-leveranciers, aanleggers van noodbassin / mestzakken / noodvoorziening stalling
- NB Bezoekers voor het woongedeelte zijn ook uitgezonderd. Bij een goede scheiding tussen woon- en bedrijfs gedeelte geldt het bezoekersverbod alleen voor het bedrijfs gedeelte
- NB Bezoekers voor het bedrijfs gedeelte zonder varkens zijn ook uitgezonderd. Bij een goede scheiding van het bedrijfs gedeelte tussen de varkens en de overige dieren, geldt het bezoekersverbod alleen voor het varkens gedeelte. Indien geen goede scheiding gemaakt kan worden geldt het bezoekersverbod voor het hele bedrijfs gedeelte (bijv ook voor runderinseminatoren)

Bezoekers van het bedrijfs gedeelte dienen zich te houden aan een door de RVV goedgekeurd hygiëneprotocol, waarin onder andere is opgenomen dat auto's van bezoekers aan de openbare weg blijven of indien dit onmogelijks is goed gereinigd en ontsmet worden bij het verlaten van het bedrijf.

De HBD-regeling blijft van toepassing. Dit betekent onder andere dat de bezoeker bij het betreden en verlaten van het bedrijf / stal R&O dienen te ondergaan. De eigenaar houdt een register bij van de bezoekers teneinde, indien nodig, de personen te kunnen traceren.

Tevens dient er zo veel mogelijk gebruik gemaakt te worden van de gereedschappen aanwezig op het bedrijf. Indien dit niet mogelijk is dienen de gereedschappen gereinigd en ontsmet te worden vooraleer deze het bedrijf verlaten.

Indien van bovengenoemde personen tevens ook het voertuig op het terrein moet komen dienen de wielkasten alsmede de voorwerpen gereinigd en ontsmet te worden alvorens het terrein / bedrijf te verlaten. Betreffende persoon dient een register bij te houden met vermelding van het adres en plaats van het bezochte bedrijf, de hoeveelheid opgehaalde of afgeleverde goederen, de gereden route en datum en tijdstip van het vervoer.

5.3.8 Destructiemateriaal

Voor het ophalen van destructiemateriaal van slachterijen en van bedrijven zonder varkens gelden geen aparte restricties.

Destructiemateriaal van bedrijven met varkens mag opgehaald worden mits het transport plaatsvindt door Rendac, het transport onder hygiënische condities geschiedt, R&O plaatsvindt bij aankomst en vertrek van het bedrijf en de inzittenden R&O maatregelen neemt bij het in- en uitstappen. Destructiemateriaal van bedrijven met varkens mag slechts opgehaald worden binnen het compartiment en mag vervoerd worden naar een destructor of een ander verwerker van destructiemateriaal, die is gelegen in hetzelfde compartiment of in een vrij compartiment.

5.4 Maatregelpakket compartiment vrij

5.4.1 Vee

Bij de start van de compartimentering is het vervoer van varkens alsmede de verplaatsing van varkens over de openbare weg zonder vervoermiddel niet toegestaan. Afhankelijk van het welzijn kan een uitzondering gemaakt worden voor het vervoer van varkens via een aangewezen route naar een aangewezen slachthuis binnen het compartiment, of afhankelijk van de slachtcapaciteit naar een aangewezen slachthuis buiten het compartiment.

Niet gevoelige dieren van een bedrijf met varkens mogen naar een bedrijf met varkens binnen een compartiment, of naar een slachthuis of een bedrijf zonder varkens binnen of buiten een compartiment.

De wielkasten en voorwerpen dienen gereinigd en ontsmet te worden bij het verlaten van het bedrijf (hygiëneprotocol) De vervoerder dient een register bij te houden met vermelding van het adres en plaats van het bezochte bedrijf, de hoeveelheid en soort vervoerde vee en datum van het vervoer.

Voor het overige vervoer van niet-gevoelige dieren gelden geen restricties.

5.4.2 Pluimvee

Pluimvee van een bedrijf met varkens mag naar een bedrijf met varkens binnen een compartiment, of naar een slachthuis of een bedrijf zonder varkens binnen of buiten een compartiment. Voor het overige vervoer van pluimvee gelden geen restricties.

5.4.3 Levende producten

Voor het leveren van levende producten van niet gevoelige dieren zijn er geen beperkingen.

Het leveren van levende producten (sperma) van varkens aan bedrijven met varkens is niet gecompartmenteerd. Echter, levering is alleen toegestaan aan de openbare weg grenzend aan het bedrijf van bestemming.

5.4.4 Mest

Algemeen

Het rechtstreeks vervoer behandelde en verpakte mest vanaf de detailhandelaar naar de consument is toegestaan.

Het vervoer van mest andere dieren dan varkens is mogelijk binnen het compartiment en mits het vervoermiddel alvorens het bedrijf te verlaten gereinigd en ontsmet wordt. De vervoerder dient een register bij te houden met vermelding van het adres en plaats van het bezochte bedrijf, datum van het vervoer.

Het vervoer van mest van varkens is niet toegestaan. Uitgezonderd hierop zijn mestmonsters welke onder stringente voorwaarden kunnen afgevoerd worden.

Mestproblemen

Bij vaststelling van mestproblemen op bovengenoemde bedrijven is het toegestaan noodvoorzieningen op het bedrijf te plaatsen en / of kan afvoer van mest plaatsvinden. De afvoer geschiedt onder toezicht naar een aangewezen tussenopslagplaats of installatie voor mestverwerking in het compartiment. Het vervoermiddel alsmede de voorwerpen dienen gereinigd en ontsmet te worden bij het betreden en verlaten van het zowel van bedrijf als tussenopslagplaats (op basis van een door de RVV goedgekeurd hygiëneprotocol). Bij toenemende mestproblemen is afzet naar centrale opslagplaats of installatie voor mestverwerking buiten het compartiment onder voorwaarden mogelijk (onthefving RVV).

Mestaanwending

De varkensmest van bedrijven in het compartiment kan 14 dagen na afloop van de standstill, als het rustig is gebleven aangewend worden op de belendende percelen (percelen grenzend aan het bedrijf, waarbij geen vervoer over de openbare weg nodig is)

De aanwending van mest mag uitsluitend per mestinjectie volgens het Besluit Gebruik Meststoffen.

De aanwending van pluimveemest dient plaats te vinden volgens het Besluit Gebruik Meststoffen. Stuifbestrijding is mogelijk op basis van een uitzonderingsregeling

5.4.5 Melk

Het ophalen van melk wordt niet gecompartmenteerd, wel zijn er extra R&O maatregelen. Ophalen van rauwe melk op bedrijven (incl. zelfzuivelaars) waar varkens aanwezig zijn is verboden tenzij de wielkasten en voorwerpen gereinigd en ontsmet worden alvorens het bedrijf te verlaten (hygiëneprotocol) en de chauffeur een registratie bijhoudt met vermelding van het adres en plaats van het bezochte bedrijf, datum van het vervoer. Een vervoermiddel dat in het besmette compartiment melk heeft opgehaald van een bedrijf met varkens, moet gereinigd en ontsmet worden op de melkfabriek alvorens het buiten het compartiment op kan halen van bedrijven met varkens.

5.4.6 Diervoeders

Het vervoer van voeders naar bedrijven zonder varkens is niet gecompartmenteerd.

Het vervoer van diervoedergrondstoffen en het vervoer van voeders voor gezelschapsdieren is niet aan beperkingen onderhevig.

Het vervoer van voeders naar bedrijven met varkens is toegestaan binnen de afzonderlijke vrije compartimenten. Vrachtwagens mogen vanaf een mengvoederbedrijf in elk compartiment naar het betreffende vrije compartiment en vice versa rijden om binnen dit vrije compartiment verschillende bedrijven te bevoorraden. De vervoerder dient een register bij te houden met vermelding van het adres en plaats van het bezochte bedrijf en datum van het vervoer. Bij het verlaten van het terrein dienen de wielkasten en voorwerpen gereinigd en ontsmet te worden (op basis van een door de RVV goedgekeurd hygiëneprotocol)

5.4.7 Bezoekers

Bezoekers mogen op bedrijven met varkens in het besmette compartiment het **bedrijfs gedeelte** niet betreden. Bij een goede scheiding tussen woon- en bedrijfs gedeelte geldt het bezoekersverbod alleen voor het bedrijfs gedeelte. Bij een goede scheiding van het bedrijfs gedeelte tussen de varkens en de overige dieren, geldt het bezoekersverbod alleen voor het varkens gedeelte. Indien geen goede scheiding gemaakt kan worden geldt het bezoekersverbod voor het hele bedrijfs gedeelte (bijv ook voor runderinseminatoren) (zie bijlage)

Uitgezonderd hierop zijn:

- Personen die het (pluim)vee volgens de vastgestelde regels vervoeren
- Personen die de rauwe melk, mest of diervoeders volgens de vastgestelde regels vervoeren
- Monteurs en loonwerkers mogen de bedrijven enkel betreden ter verhelping van situaties waarbij de diergezondheid acuut in gevaar komt
- Dierenartsen en bedrijfsverzorgers
- Tevens zijn uitgezonderd de politie, huisartsen, ambulance, brandweer en andere noodhulpdiensten en hun materieel.
- Tenslotte zijn uitgezonderd brandstofleveranciers, N₂-leveranciers, aanleggers van noodbassin / mestzakken / noodvoorziening stalling
- NB Bezoekers voor het woongedeelte zijn ook uitgezonderd. Bij een goede scheiding tussen woon- en bedrijfs gedeelte geldt het bezoekersverbod alleen voor het bedrijfs gedeelte
- NB Bezoekers voor het bedrijfs gedeelte zonder varkens zijn ook uitgezonderd. Bij een goede scheiding van het bedrijfs gedeelte tussen de varkens en de overige dieren, geldt het bezoekersverbod alleen voor het varkens gedeelte. Indien geen goede scheiding gemaakt kan worden geldt het bezoekersverbod voor het hele bedrijfs gedeelte (bijv ook voor runderinseminatoren)

Bezoekers van het bedrijfs gedeelte dienen zich te houden aan een door de RVV goedgekeurd hygiëneprotocol, waarin onder andere is opgenomen dat auto's van bezoekers aan de openbare weg blijven of indien dit onmogelijk is goed gereinigd en ontsmet worden bij het verlaten van het bedrijf.

De HBD-regeling blijft van toepassing. Dit betekent onder andere dat de bezoeker bij het betreden en verlaten van het bedrijf / stal R&O dienen te ondergaan. De eigenaar houdt een register bij van de bezoekers teneinde, indien nodig, de personen te kunnen traceren. Tevens dient er zo veel mogelijk gebruik gemaakt te worden van de gereedschappen aanwezig op het bedrijf. Indien dit niet mogelijk is dienen de gereedschappen gereinigd en ontsmet te worden vooraleer deze het bedrijf verlaten.

Indien van bovengenoemde personen tevens ook het voertuig op het terrein moet komen dienen de wielkasten alsmede de voorwerpen gereinigd en ontsmet te worden alvorens het terrein /

bedrijf te verlaten. Betreffende persoon dient een register bij te houden met vermelding van het adres en plaats van het bezochte bedrijf, de hoeveelheid opgehaalde of afgeleverde goederen, de gereden route en datum en tijdstip van het vervoer.

5.4.8 Destructiemateriaal

Voor het ophalen van destructiemateriaal van slachterijen en van bedrijven zonder varkens gelden geen aparte restricties.

Destructiemateriaal van bedrijven met varkens mag opgehaald worden mits het transport plaatsvindt door Rendac, het transport onder hygiënische condities geschiedt, R&O plaatsvindt bij aankomst en vertrek van het bedrijf en de inzittenden R&O maatregelen neemt bij het in- en uitstappen. Het destructiemateriaal van bedrijven met varkens dient opgehaald te worden binnen één compartiment en mag vervoerd worden naar een destructor of een ander verwerker van destructiemateriaal, die is gelegen in hetzelfde compartiment of in een ander vrij compartiment

6 Afbouw maatregelenpakketten

In dit hoofdstuk wordt voor de betreffende categorieën van maatregelen aangegeven hoe er trapsgewijs kan worden afgebouwd. Die categorieën waarvoor het eerst afgebouwd kan worden, staan als eerste genoemd.

6.1 Bezoekers

Steeds als er maatregelen worden afgebouwd, moet gekeken worden of de bezoekersregeling moet worden aangepast, tot ten slotte alleen nog maar de HBD-regeling van kracht is. Wanneer er een goede scheiding is tussen het woon- en bedrijfsgebied en tussen het bedrijfsgebied met en het bedrijfsgebied zonder varkens, komt een bedrijf eerder voor de afbouw van de bezoekersregeling in aanmerking (zie bijlage).

6.2 Deconstructiemateriaal

Alleen het ophalen van deconstructiemateriaal voor bedrijven met varkens is gecompartmenteerd. Tevens geldt er extra R&O en controle maatregelen voor het ophalen van deconstructiemateriaal van bedrijven met varkens. Bij versoepeling worden de compartimenten samengevoegd tot grotere compartimenten, zodat de maatregel voor een steeds groter gebied geldt. Ten slotte komen de controlemaatregelen en het R&O-protocol te vervallen.

6.3 Diervoeders

Alleen het vervoer van voeders voor vee en pluimvee naar bedrijven met varkens is gecompartmenteerd. Bij versoepeling worden de compartimenten samengevoegd tot grotere compartimenten, zodat de maatregel voor een steeds groter gebied geldt. Ten slotte komt de registerplicht en het R&O-protocol te vervallen.

6.4 Melk

Het ophalen van melk is niet gecompartmenteerd, wel gelden er extra R&O-maatregelen, die bij de afbouw komen te vervallen.

6.5 Mest

Onderscheid dient gemaakt te worden in mest van varkens en van niet KVP-gevoelige diersoorten. Voor niet KVP-gevoelige diersoorten kunnen reeds in een vroeg stadium minder beperkende maatregelen toegestaan worden mits controle door de AID mogelijk is. Het vervoer van mest van vee en pluimvee en uitrijden ervan van bedrijven zonder varkens is mogelijk binnen de vrije compartimenten. Bij versoepeling worden de compartimenten samengevoegd tot grotere compartimenten, zodat de maatregel voor een steeds groter gebied geldt. Ten slotte komt de registerplicht en het R&O-protocol te vervallen.

Voor mest van bedrijven met varkens wordt indien de situatie dit toelaat het vervoer van mest toegestaan binnen de vrije compartimenten, onder voorwaarde van registratie plicht en R&O protocol. Bij opheffing van het B/T-gebied, worden ook de restricties voor mest van bedrijven met varkens in het besmette compartiment versoepeld.

6.6 Levende producten

De levering van levende producten (sperma) van varkens is in principe niet gecompartmenteerd. Levering is alleen toegestaan aan de openbare weg grenzend aan het bestemmingsadres. Na enige tijd mag een KI-station in het compartiment met de besmette haard levende producten leveren binnen dat compartiment. Bij opheffing van het B/T-gebied mag een KI-station ook vanuit het compartiment met de besmette haard naar de overige compartimenten leveren. Ten slotte mag ook weer op het bedrijf geleverd worden.

6.7 Vee

Onderscheid dient gemaakt te worden in de KVP- gevoelige en niet gevoelige diersoorten, ofwel varkens en overige diersoorten. Voor niet KVP-gevoelige diersoorten kunnen reeds in een vroeg stadium minder beperkende maatregelen toegestaan worden, rekening houdend met het dierenwelzijn en de kans op het verslepen van het virus doordat de niet gevoelige diersoorten tezamen op een bedrijf met varkens worden gehouden.

Algemeen gesteld start de versoepeling met het toestaan van de afvoer van slachtdieren naar een slachthuis en transporten van bedrijf naar bedrijf met dien verstande dat de transporten 1 op 1 plaatsvinden. Voor slachthuizen betekent dit in relatie tot de slachtcapaciteit het dichtstbijzijnde slachthuis, eerst alleen binnen het betreffende compartiment (waarbij het vervoer in vrije compartimenten vanzelfsprekend eerder toegestaan zal worden dan in het besmette compartiment). Later kan, afhankelijk van de slachtcapaciteit een uitzondering gemaakt worden voor het vervoer van varkens via een aangewezen route naar een aangewezen slachthuis buiten het compartiment.

Voor het vervoer van een bedrijf naar bedrijf geldt dat beide bedrijven in hetzelfde compartiment gelegen moeten zijn. De voertuigen waarmee deze dieren getransporteerd worden moeten na ieder transport gereinigd en gedesinfecteerd worden op een geregistreerde wasplaats. Later kan dit uitgebreid worden tot het toestaan van transporten tussen de vrije compartimenten. Op het einde van de afbouw wordt het verzamelverbod van varkens opgeheven.

6 Bijlagen

- Definities en afkortingen
- Diagnostiek
- Opbouw compartimenten
- Samenstelling diverse overlegstructuren
- Criteria voor het scheiden van bedrijfsgedeelten/bedrijfstukken
- Beleidsbeslissingen opkoopregeling

Bijlage 1   Definities en afkortingen

AID:

Algemene Inspectiedienst

B/T-gebied:

Beschermings- en toezichtsgebied

CVO:

Chief Veterinair Officer

CIDC:

Centraal Instituut voor DierziekteControle-Lelystad

Diercontactbedrijven:

Bedrijven die in de risicovolle periode dieren hebben ontvangen van of geleverd aan het besmette bedrijf, of waarvan de dieren anderszins in aanraking zijn geweest met zieke of verdachte dieren.

Endemisch/Endemie:

Het regelmatig voorkomen van een besmettelijke ziekte bij dieren in een omschreven gebied (bijvoorbeeld op een eiland)

Epidemie:

Een besmettelijke ziekte bij dieren die zich snel uitbreidt over een groter gebied (land, continent) en daarna weer verdwijnt

HBD-regeling:

Regeling inzake Hygiënevoorschriften Besmettelijke Dierziekten

Deze regeling beoogt het risico van de verspreiding van dierziekten door middel van vervoermiddelen te voorkomen. Na iedere lossing van een veewagen moet de wagen gereinigd en ontsmet worden. Op deze manier kunnen zich alleen schone lege veewagens op de openbare weg bevinden.

KVP:

Klassieke Varkenspest

LNV:

Ministerie van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij

LTO:

Land- en Tuinbouw Organisatie

Risicovolle periode:

De periode waarin een besmetting met varkenspest aanwezig kan zijn op een bedrijf/bij een dier voordat deze opgemerkt wordt (vergelijk incubatietijd).

RBD-regeling:

Regeling Bedrijfscontrole Dierziekten

Deze regeling geeft de mogelijkheid om met een bepaalde frequentie veebedrijven te onderzoeken op bepaalde dierziekten. Op deze manier kunnen deze besmettelijke dierziekten in een vroeg stadium worden ontdekt. Op dit ogenblik gebeurt dit voor varkenspest en blaasjesziekte bij varkensbedrijven.

R&O:

Reiniging en ontsmetting

RVL-regeling:

Regeling inzake varkensleveringen

Met deze regeling wordt het aantal en het type contacten dat professionele varkenshouderijen met andere varkensbedrijven mogen hebben beperkt en gestructureerd. Op deze wijze wordt het risico van de verspreiding en insleep van besmettelijke dierzieken beperkt.

RVV:

Rijksdienst voor de keuring van Vee en Vlees

Serologisch positief

Antilichamen tegen het klassieke varkenspest virus aangetoond

Virologisch positief

Virus of delen van klassieke varkenspest virus aangetoond

Bijlage 2 Diagnostiek

In een vroeg stadium van de ziekte kan het virus zelf aangetoond worden. Hiervoor staan op dit moment twee testen ter beschikking:

Immunofluorescentie test (IFT) op organen:

Dit is een hele snelle methode waarmee coupes van organen worden gekleurd en bekeken onder een fluorescentie microscoop. Een fluorescerende kleuring in het cytoplasma van de cellen toont de aanwezigheid van pestvirussen aan. Om een onderscheid te maken tussen KVP BVD en BD moet een positieve IFT altijd gevolgd worden door een immunoperoxidase test (IPT) Met de IFT/IPT is binnen 6 uur een uitslag te verkrijgen.

Virusisolatie uit organen of bloed:

Het aanwezige virus in bloed of organen moet zich eerst nog vermeerderen op celcultures voordat het aangetoond kan worden met een kleurmethode. Het duurt dan ook minimaal 5 dagen voordat er een uitslag is van een virusisolatie.

Vanaf ongeveer 3 weken na infectie zijn in het bloed van de varkens antistoffen aantoonbaar tegen het virus. Ook voor het aantonen van antistoffen zijn twee testen beschikbaar:

ELISA:

In deze snelle test kunnen veel monsters tegelijk onderzocht worden. Een negatieve uitslag is binnen 1 of 2 dagen bekend. Echter, ook hier moet een positieve uitslag gevolgd worden door een tweede test, de virusneutralisatie test (VNT), om onderscheid te maken tussen KVP, BVD en BD.

VNT:

De VNT bestaat eigenlijk uit 3 afzonderlijke testen die naast elkaar lopen: 1 voor KVP, 1 voor BVD en 1 voor BD. Hierdoor kan deze test wel onderscheid maken tussen de verschillende pestvirussen. Nadeel is de bewerkelijkheid en de lange tijdsduur van de test (tenminste 4 dagen)

Bijlage 3 Opbouw compartimenten

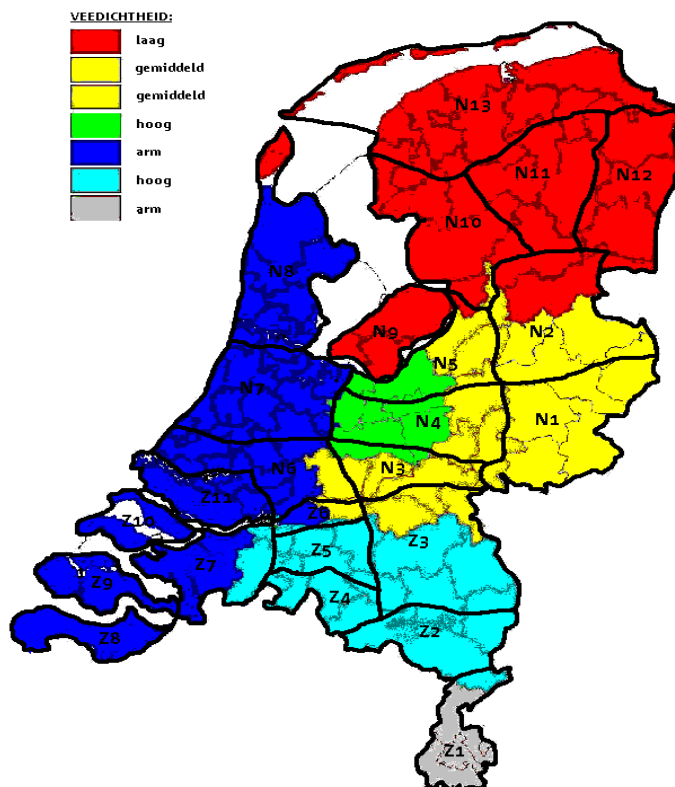
De vaste compartimenten zijn de basis voor de vorming van geclusterde compartimenten. De vaste compartimenten zijn op de volgende wijze tot stand gekomen:

- Nederland is ingedeeld in Noord en Zuid met de rivier de Waal als scheiding.
- Het zuidelijk en noordelijk deel wordt vervolgens in 7 regio's ingedeeld. De grootte is gebaseerd op dierdichtheden. Bij het indelen van deze gebieden naar de 7 regio's is reeds rekening gehouden met grote snelwegen en natuurlijke grenzen:
  - Het noordelijk deel wordt ingedeeld in 4 regio's.
  - Het zuidelijk deel wordt ingedeeld in 3 regio's.
- De regio's worden verder onderverdeeld in compartimentdelen waarbij rekening wordt gehouden met natuurlijke grenzen en snelwegen / grote secundaire wegen:
  - Het zuidelijk deel behelst in totaal 11 compartimentdelen
  - Het noordelijk deel behelst in totaal 13 compartimentdelen.

Door bovengenoemde opzet is het mogelijk adequaat in te spelen op alle mogelijke situaties tijdens de klassieke varkenspest-crisis.

Nederland

Figuur 1: Indeling Compartimenten

Bijlage 4 Samenstelling diverse overlegstructuren:

Crisisstaf (Zie ook Handboek Crisisbesluitvorming)

Basissamenstelling:

Secretaris Generaal (voorzitter)
Directeur Generaal
Directeur Voorlichting
Coördinerend Directeur Departementaal Beleidsteam
Coördinerend Crisismanagement
Stafbureau Algemene Leiding (SAL)
Coördinerend Regiodirecteur

Facultatief, afhankelijk van de crisis:

Chief Veterinary Officer
Betrokken Regio Directeur
Directie Landbouw
Directie Natuur
Directie Industrie en Handel
Directie Internationale Zaken
Directie Juridische Zaken
Directie Veterinaire en Voedingsaangelegenheden (VVA)
Voedsel en Waren autoriteit (VWA)
Rijksdienst voor de keuring van Vee en Vlees (RVV)
Algemene Inspectiedienst (AID)
Laser

Basisoverleg:

Overleg ter informatie over de uitvoering van de bestrijding in crisistijd

Land- en Tuinbouworganisatie Nederland (LTO)
Transport en Logistiek Nederland (TLN)
Gezondheidsdienst voor Dieren (GD)
Nederlandse vakbond varkenshouders (NVV)
Productschappen Vee, Vlees en Eieren (PVE)
Centrale Organisatie voor de Vleessector (COV)
Nutreco/Dumeco
Bond van Waaghouders
Bedrijfschap voor Handel in Vee (BHV)
Veepro
Cumela
Koninklijke Nederlandse Maatschappij voor Diergeneeskunde (KNMVD)
Nederlandse Vereniging Diervoederindustrie (Nevedi)
Rendac
Nederlandse Bond van Hobbyhouders (NBvH)
Consumentenbond
Dierenbescherming
Vereniging Nederlandse Gemeenten (VNG)
Inter Provinciaal Overleg (IPO)
Centraal Instituut voor Dierziekten (CIDC)
Algemene Inspectiedienst (AID)
Voedsel en Waren Autoriteit (VWA)
Rijksdienst voor de keuring van Vee en Vlees (RVV)
Directie Juridische Zaken (JZ)
Directie Voorlichting (DV)
Directie Landbouw (DL)
Directies Natuur (DN)

Samenstelling basisoverleg Natuur en Dierziekten

Communicatie met betrokken natuur organisaties onder leiding van Directie Natuur
Natuurmonumenten

Koninklijke Nederlandse Jagersvereniging (KNJV)
Ministerie van Defensie
Staatsbosbeheer
Federatie Particulier Grondbezit
De Landschappen
Bosschap

Direct betrokken LNV directies

Directie Veterinaire en Voedingsaangelegenheden (VVA)
Directie Landbouw (DL)
Juridische Zaken (JZ)
Directie Voorlichting (DV)
Directie Natuur (DN)
Directie Industrie en Handel (I&H)
Directie Groene Ruimte en Recreatie (GRR)
Directie Internationale zaken (IZ)
LNV Regiodirectie(s)
Algemene Inspectiedienst (AID)
Rijksdienst voor de keuring van Vee en Vlees (RVV)
Laser

Bijlage 5   Criteria voor het scheiden van bedrijfsgedeelten/bedrijfstakingen

De scheiding van woongedeelte en bedrijfsgedeelte en de scheiding van de verschillende bedrijfstakingen binnen een bedrijf vormen het uitgangspunt voor de toepassing van de bezoekersregeling. Tevens vormen deze de basis voor het aanmerken van een bedrijf als gescheiden of niet.

Het schone weg/vuile weg principe zal moeten zijn doorgevoerd voordat sprake kan zijn van een scheiding.

De belangrijkste criteria zijn in dat opzicht:

- Het moet 'fysiek onmogelijk' zijn om van de dierverblijven met varkens zonder omkleden en wassen naar bedrijfstakingen met ongevoelige dieren of bedrijfstakingen zonder dieren te gaan.
- Het moet 'fysiek onmogelijk' zijn om zonder omkleden en wassen in contact te komen met varkens (bezoekers en medewerkers).
- Het moet 'fysiek onmogelijk' zijn om gereedschappen en/of materialen te verplaatsen tussen de dierverblijven met varkens en bedrijfstakingen met ongevoelige dieren of bedrijfstakingen zonder dieren, zonder reiniging en desinfectie van deze gereedschappen en/of materialen.
- De loop- en transportlijnen in het 'schone weg' bedrijfsdeel (met varkens) en in het 'vuile weg' bedrijfsdeel (ongevoelige dieren) mogen elkaar niet kruisen.

Het invullen van een dergelijke fysieke scheiding kan al permanent aanwezig zijn op een bedrijf (hygiënesluizen), dan wel in potentie aanwezig zijn en tijdelijk doorgevoerd worden tijdens de varkenspest-epidemie.

Gemengde bedrijven dienen vooraf een ontheffing aan te vragen, op grond van de bovengenoemde 4 criteria. Uitsluitend bedrijven MET een dergelijke ontheffing kunnen tijdens een varkenspest-uitbraak als verschillende units gezien worden.

Bijlage 6   *Beleidsbeslissingen opkoopregeling*

Welke dieren worden opgekocht?

Opkoop van varkens vindt plaats indien dit noodzakelijk is op grond van dierenwelzijnseisen. Deze eisen zijn beschreven in de nota van de Raad voor Dier Aangelegenheden.

Het betreft hier de volgende diercategorieën:

- Zeer jonge biggen (3-18 dagen)
- biggen (23 kg)
- mestvarkens (115 kg)

Wanneer wordt opgekocht?

- Vooralsnog zal in elk B/T gebied per direct een fokverbod in gaan
- Vooralsnog zal in elk B/T gebied ook per direct de opkoop van zeer jonge biggen van start gaan
- Opkoop van biggen en mestvarkens zal op zijn vroegst na 6 weken plaatsvinden